

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

พ.ศ. ....

หลักการ

ให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

เหตุผล

โดยที่ปัจจุบันขยะบรรจุภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว เช่น แก้ว กระจก โลหะ พลาสติก ถูกทิ้งรวมกับขยะทั่วไป เกินขีดความสามารถในการจัดการขยะมูลฝอยของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ทำให้มีการจัดการไม่ถูกต้อง และรบกวนสิ่งแวดล้อมทั้งทางบกและทางทะเล ทั้งนี้ บรรจุภัณฑ์เหล่านี้ยังมีศักยภาพในการแปรใช้ใหม่เพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่ตอบสนองความต้องการในการ อุปโภคบริโภคของมนุษย์ โดยผู้ประกอบการที่ผลิตหรือนำเข้าและได้รับประโยชน์จากการใช้บรรจุภัณฑ์ควรเข้า มีบทบาทและรับผิดชอบบรรจุภัณฑ์ของตนภายหลังจากการอุปโภคบริโภคของประชาชน เพื่อนำกลับมาใช้ ประโยชน์ใหม่ก่อนการกำจัดขั้นสุดท้าย สมควรมีกฎหมายรองรับการดำเนินมาตรการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะ ส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน เป็นระบบและครบวงจร มีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ มีองค์กรที่ดูแล โดยมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อให้การจัดการบรรจุภัณฑ์เป็นไปตามหลักวิชาการ มีประสิทธิภาพและคุ้มค่า ส่งเสริมเศรษฐกิจและรักษาสภาพแวดล้อม จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
การจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน
พ.ศ. ....

โดยที่เป็นการสมควรให้มีกฎหมายว่าด้วยการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน พ.ศ. ....”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป เว้นแต่บทบัญญัติในบทกำหนดโทษ มาตรา ๔๐ ถึงมาตรา ๕๑ ให้บังคับใช้เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาสองปีนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“การจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน” หมายความว่า การเลือกวัสดุ การออกแบบ การผลิต การใช้ การนำมาใช้ซ้ำ การเก็บรวบรวม การคัดแยก การแปรรูปใหม่ การย่อยสลายทางอุตสาหกรรมและในครัวเรือน การแปลงเป็นพลังงาน การบำบัดและการกำจัดบรรจุภัณฑ์อย่างปลอดภัย โดยคำนึงถึงพัฒนาการของเทคโนโลยีและนวัตกรรมการหมุนเวียนวัสดุและลดการเกิดของเสียตามแนวทางของระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน ตลอดจนการป้องกันหรือบรรเทาผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อม

“บรรจุภัณฑ์” หมายความว่า ภาชนะหรือที่ห่อหุ้มหรือกล่องบรรจุหรือวัสดุใด ๆ ที่ใช้สำหรับการห่อหุ้ม การบรรจุ การขนส่ง การจัดการ การปกป้อง การส่งเสริมการขาย การตลาดหรือการขายผลิตภัณฑ์ และให้หมายรวมถึงอุปกรณ์ประกอบของบรรจุภัณฑ์หรืออุปกรณ์แบบใช้ครั้งเดียวทิ้ง

บรรจุภัณฑ์ตามวรรคหนึ่งไม่ให้ความหมายรวมถึงภาชนะ ถัง กล่องบรรจุ หรืออุปกรณ์ใด ๆ ที่ถูกออกแบบให้ใช้ซ้ำได้หลายครั้งและถูกจัดจำหน่ายแยกต่างหากจากผลิตภัณฑ์

“บรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว” หมายความว่า บรรจุภัณฑ์ที่มีการใช้สอยหรือมีการนำมาใช้งานแล้ว และเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ประสงค์จะเก็บไว้ใช้ประโยชน์

บรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วตามวรรคหนึ่งไม่ให้อธิบายว่าเป็นมูลฝอยตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

“แปรใช้ใหม่” หมายความว่า กระบวนการที่แปรรูปหรือปรับปรุงคุณภาพของบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว เพื่อให้สามารถนำกลับมาเป็นวัตถุดิบหรือวัสดุใหม่สำหรับการผลิตเป็นบรรจุภัณฑ์ใหม่หรือผลิตภัณฑ์อื่น

“ลดการใช้” หมายความว่า ลดการใช้บรรจุภัณฑ์หรือลดปริมาณการใช้วัสดุในการผลิตบรรจุภัณฑ์

“ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน” หมายความว่า บุคคล ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ผลิตหรือผู้ว่าจ้างให้ผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้บรรจุภัณฑ์ภายใต้ฉลากสินค้าของตนเอง รวมถึงผู้รับจ้างผลิตหรือได้รับสิทธิ์ในการผลิตผลิตภัณฑ์ ในกรณีที่ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือเจ้าของฉลากสินค้าไม่ได้อยู่ในประเทศไทย

(๒) ผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้บรรจุภัณฑ์ภายใต้ฉลากสินค้าของตนเองหรือผู้อื่น

(๓) ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าบรรจุภัณฑ์เพื่อใช้บรรจุผลิตภัณฑ์หรือเพื่อจำหน่ายแก่บุคคลทั่วไปซึ่งมิใช่บุคคลตาม (๑)

ผู้ประกอบการตามวรรคหนึ่งไม่รวมถึงบุคคลที่เป็นผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้บรรจุภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์เพื่อการส่งออก

“องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน” หมายความว่า องค์กรนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อเป็นตัวแทนของผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนในการส่งเสริมการเก็บรวบรวมและการคัดแยกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วเพื่อนำไปแปรใช้ใหม่หรือจัดการอย่างยั่งยืน และการดำเนินการอื่นที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

“ผู้เก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเก็บรวบรวมหรือรับซื้อบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว หรือสถานประกอบกิจการที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยควบคุมการขายทอดตลาดและค้าของเก่า หรือสถานประกอบกิจการสะสมวัตถุหรือสิ่งของที่ชำรุด ใช้แล้ว หรือเหลือใช้ ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข เพื่อจำหน่ายให้กับผู้ประกอบกิจการที่นำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วมาแปรใช้ใหม่หรือบุคคลอื่น

“ผู้จัดจำหน่าย” หมายความว่า ผู้ขายและผู้ประกอบกิจการจำหน่ายผลิตภัณฑ์หรือให้บริการที่มีการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ต้องมีการจัดการอย่างยั่งยืนตามพระราชบัญญัตินี้

“ค่าบริการ” หมายความว่า ค่าบริการที่ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนชำระให้แก่องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนเพื่อนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วไปจัดการอย่างยั่งยืนหรือดำเนินการอื่นที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

“ค่าธรรมเนียมเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม” หมายความว่า ค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บแก่บรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วที่ไม่อาจนำกลับมาจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนและอาจเกิดการรั่วไหลของบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วเหล่านั้นไปสู่ธรรมชาติ ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

“กองทุน” หมายถึง กองทุนสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ

“หน่วยงานของรัฐ” หมายความว่า ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ องค์กรมหาชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นของรัฐที่มีกฎหมายจัดตั้ง

“เจ้าพนักงานท้องถิ่น” หมายความว่า

(๑) นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัด สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(๒) นายกเทศมนตรี สำหรับในเขตเทศบาล

(๓) นายกองค้การบริหารส่วนตำบล สำหรับในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล

(๔) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร สำหรับในเขตกรุงเทพมหานคร

(๕) นายกเมืองพัทยา สำหรับในเขตเมืองพัทยา

(๖) ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น สำหรับในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมควบคุมมลพิษ

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ กับออกประกาศและกำหนดกิจการอื่น เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ ประกาศนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด ๑

นโยบายการส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการนโยบายการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการนโยบายการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน” ประกอบด้วย

- รองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการ
- ตัวแทนจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการผลิตสินค้าหรือการผลิตบรรจุภัณฑ์ จำนวน ๑ คน และการแปรรูปใหม่ซึ่งบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว จำนวน ๑ คน เป็นกรรมการ
- ตัวแทนจากหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ใช้บรรจุภัณฑ์ จำนวน ๑ คน เป็นกรรมการ
- กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวน ๔ คน ประกอบด้วย

(ก) ตัวแทนภาคประชาสังคมและองค์กรภาคเอกชนที่ไม่แสวงกำไรซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีผลงานและประสบการณ์เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑ คน

(ข) ตัวแทนจากสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีผลงานและประสบการณ์ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน การออกแบบและผลิตบรรจุภัณฑ์ หรือวัสดุศาสตร์ หรือการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตลอดวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ จำนวน ๓ คน

ให้ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นกรรมการและเลขานุการ และอธิบดีเป็น กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ให้กรมควบคุมมลพิษเป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุตั้งแต่ ๓๕ ปีขึ้นไป
- (๓) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๔) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำ โดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

(๕) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการหรือผู้ดำรง ตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง

มาตรา ๗ คณะกรรมการนโยบายการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอนโยบายส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามมาตรา ๑๓ เพื่อขอความเห็นชอบจาก คณะรัฐมนตรี
- (๒) ให้ความเห็นชอบแผนส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามมาตรา ๑๓/๑
- (๓) กำกับดูแลและเร่งรัดให้มีการตราพระราชกฤษฎีกา ออกกฎกระทรวง ข้อบังคับ ข้อบัญญัติท้องถิ่น ประกาศ ระเบียบและคำสั่งที่จำเป็นเพื่อให้พระราชบัญญัตินี้มีผลบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

(๔) เสนอแนะมาตรการทางเศรษฐศาสตร์ ด้านการเงิน การคลัง รวมถึงมาตรการอื่นต่อคณะกรรมการเพื่อปฏิบัติตามนโยบายและแผนการส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

(๕) เสนอแนะให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนต่อคณะกรรมการ

มาตรา ๘ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสามปี แต่อาจได้รับการแต่งตั้งใหม่ได้ติดต่อกันไม่เกินอีกหนึ่งวาระ

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้แต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้านเดียวกันแทนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง และให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจะเหลืออยู่ไม่ถึงเก้าสิบวัน จะไม่ดำเนินการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนก็ได้และในการนี้ให้คณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการเท่าที่เหลืออยู่

มาตรา ๙ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามมาตรา ๘ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

(๑) ตาย

(๒) ลาออก

(๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๖

(๔) รัฐมนตรีให้ออกเพราะไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ตามปกติ บกพร่องต่อหน้าที่หรือมีความประพฤติเสื่อมเสียหรือหย่อนความสามารถ

มาตรา ๑๐ ให้ประชุมคณะกรรมการนโยบายการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนอย่างน้อยปีละสองครั้ง

การประชุมคณะกรรมการนโยบายการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๑ คณะกรรมการนโยบายการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนอาจแต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อพิจารณา หรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมายก็ได้

มาตรา ๑๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการนโยบายการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน คณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานตามมาตรา ๑๑ อาจเชิญบุคคลหรือหน่วยงานใดมาให้ข้อเท็จจริง คำอธิบาย ความเห็นหรือคำแนะนำทางวิชาการได้เมื่อเห็นสมควร และอาจขอความร่วมมือจากบุคคลหรือหน่วยงานใดเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงหรือเพื่อสำรวจกิจกรรมใด ๆ ที่อาจมีผลกระทบต่อจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๒

นโยบายและแผนส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

มาตรา ๑๓ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนและโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน จัดทำนโยบายส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนห้าปี เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

การจัดทำนโยบายส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามวรรคหนึ่งให้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียและภาคประชาสังคม โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนการจัดการมูลฝอย หรือแผนเศรษฐกิจหมุนเวียน หรือแผนอื่นที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วย

มาตรา ๑๓/๑ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนจัดทำแผนส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนห้าปี

แผนส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามวรรคหนึ่ง จะต้องมีเนื้อหอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

(๑) เป้าหมายการเก็บรวบรวมและการแปรใช้ใหม่บรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วและเป้าหมายอื่นที่สนับสนุนการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

(๒) มาตรการช่วยเหลือและส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

(๓) กำหนดมาตรการในการจัดการบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว เพื่อสนับสนุนการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

(๔) กำหนดแนวทางในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องกับการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

(๕) แนวทางการกำหนดมาตรฐานการบริหารจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนที่สอดคล้องกับหลักการสากล

(๖) กระบวนการเผยแพร่ความรู้ให้ผู้ประกอบการและประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

การจัดทำแผนส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามวรรคหนึ่งให้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียและภาคประชาสังคม โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับแผนการจัดการมูลฝอยหรือแผนเศรษฐกิจหมุนเวียน หรือแผนอื่นที่มีวัตถุประสงค์เกี่ยวกับการจัดการสิ่งแวดล้อมด้วย

มาตรา ๑๔ เมื่อนโยบายส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน ซึ่งคณะรัฐมนตรีเห็นชอบแล้ว และแผนส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและเผยแพร่ต่อสาธารณะทางช่องทางที่ผู้ประกอบการและประชาชนสามารถเข้าถึงได้โดยง่าย

ให้หน่วยงานของรัฐซึ่งมีภารกิจตามที่กำหนดไว้ในนโยบายและแผนส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามมาตรา ๑๓ และ ๑๓/๑ มีอำนาจหน้าที่ปฏิบัติการให้เป็นไปตามแผนนั้น และเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปโดยบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนด ให้กรมควบคุมมลพิษทำหน้าที่ประสานงาน ติดตาม และจัดทำรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผนดังกล่าวเป็นประจำทุกปีเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการนโยบายการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน และให้มีอำนาจให้คำแนะนำต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการตามนโยบายและแผนนี้

หมวด ๒

การบริหารจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๑

คณะกรรมการบริหารจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

มาตรา ๑๕ ให้มีคณะกรรมการชุดหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการบริหารจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน” ประกอบด้วย

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานกรรมการ
  - ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานกรรมการ
  - อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพสามิต และ ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นกรรมการ
  - ตัวแทนจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการผลิตสินค้าหรือการผลิตบรรจุภัณฑ์ จำนวน ๒ คน และการแปรใช้ใหม่ซึ่งบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว จำนวน ๒ คน เป็นกรรมการ
  - ตัวแทนจากหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ใช้บรรจุภัณฑ์ จำนวน ๑ คน เป็นกรรมการ
  - ตัวแทนจากสมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทย จำนวน ๑ คน สมาคมองค์การบริหารส่วนตำบลแห่งประเทศไทย จำนวน ๑ คน กรุงเทพมหานคร จำนวน ๑ คน และเมืองพัทยา จำนวน ๑ คน เป็นกรรมการ
  - ตัวแทนสภาองค์กรของผู้บริโภค จำนวน ๑ คน เป็นกรรมการ
  - กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวน ๕ คน ประกอบด้วย
- (ก) ตัวแทนผู้เก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว จำนวน ๑ คน เป็นกรรมการ

(ข) ตัวแทนภาคประชาสังคมและองค์กรภาคเอกชนที่ไม่แสวงกำไรซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีผลงานและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม จำนวน ๑ คน เป็นกรรมการ

(ค) ตัวแทนจากสถาบันอุดมศึกษาซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญ มีผลงานและประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรตามแนวทางเศรษฐกิจหมุนเวียน การออกแบบและผลิตบรรจุภัณฑ์ หรือ วัสดุศาสตร์ หรือการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตลอดวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์ จำนวน ๓ คน เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตาม (๘) จะต้องไม่เป็นกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามมาตรา ๕ ในเวลาเดียวกัน ทั้งนี้ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๑๖ ให้คณะกรรมการบริหารจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คำแนะนำแก่รัฐมนตรีในการดำเนินการให้มีการจัดทำนโยบายส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามมาตรา ๑๓ เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี

(๒) จัดทำแผนส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามมาตรา ๑๓/๑

(๓) กำหนดประเภทและชนิดของบรรจุภัณฑ์ที่ต้องเก็บรวบรวมเพื่อนำมาแปรใช้ใหม่ตามมาตรา ๑๘

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์ในการห้ามผลิตหรือนำเข้าบรรจุภัณฑ์แบบใช้ครั้งเดียวที่ก่อให้เกิดการรั่วไหลสู่สิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๑๙

(๕) กำหนดประเภทและชนิดของบรรจุภัณฑ์ที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมชดเชยผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและอัตราค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๒๐

(๖) กำหนดให้บรรจุภัณฑ์บางประเภทหรือบางชนิดเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ต้องใช้การจัดการบรรจุภัณฑ์โดยระบบรับซื้อคืนภาคบังคับหรือระบบการวางมัดจำและคืนเงินตามมาตรา ๒๑

(๗) กำหนดรูปแบบ ประเภท เงื่อนไข วิธีการติดฉลาก หรือสัญลักษณ์ สำหรับบรรจุภัณฑ์ ที่ต้องจัดการอย่างยั่งยืนตามมาตรา ๒๒

(๘) กำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขของการนำภาชนะมาใช้ในการซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อลดการใช้บรรจุภัณฑ์ของผู้บริโภคตามมาตรา ๒๓

(๙) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน และรายงานข้อมูลปริมาณบรรจุภัณฑ์ที่นำเข้าสู่ตลาดตามมาตรา ๒๗

(๑๐) กำหนดแนวทางในการส่งเสริมการใช้บรรจุภัณฑ์ตามมาตรา ๒๘ (๑) ตามหลักการออกแบบและคัดเลือกวัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

(๑๑) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุมัติและกำกับติดตามแผนจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๒

(๑๒) กำหนดแนวทางในการกำหนดค่าบริการสำหรับการจัดการบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วขององค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามมาตรา ๓๑ (๓)

(๑๓) เสนอแก้ไขเพิ่มเติมหรือปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการบริหารจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนรวมทั้งมาตรการช่วยเหลือและส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนต่อคณะกรรมการนโยบายการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

(๑๔) กำหนดมาตรการเสริมสร้างความร่วมมือและประสานงานระหว่างส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐ และเอกชนในเรื่องการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

(๑๕) ดำเนินการให้มีการปรับปรุงประสิทธิภาพและมาตรฐานของระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของกระบวนการแปรใช้ใหม่ภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อสนับสนุนการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

(๑๖) ดำเนินการให้มีการควบคุมการนำเข้าและส่งออกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ของการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

(๑๗) การเสนอรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผนส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนต่อคณะกรรมการนโยบายการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนเป็นประจำทุกปี

(๑๘) การปฏิบัติการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นหรือตามที่รัฐมนตรีมอบหมาย

มาตรา ๑๗ การประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมดจึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ส่วนที่ ๒

มาตรการบริหารจัดการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

มาตรา ๑๘ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารจัดการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนและมีอำนาจออกประกาศกำหนดประเภทและชนิดของบรรจุภัณฑ์ที่ต้องมีการจัดการอย่างยั่งยืนและมีการเก็บรวบรวมเพื่อนำมาแปรรูปใหม่

มาตรา ๑๙ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารจัดการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน และโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี มีอำนาจออกประกาศห้ามการผลิตหรือนำเข้าบรรจุภัณฑ์แบบใช้ครั้งเดียวที่ก่อให้เกิดการรั่วไหลสู่ธรรมชาติ หรือการห้ามใช้หรือจำกัดการใช้บรรจุภัณฑ์บางประเภทหรือบางชนิดในพื้นที่เพื่อป้องกันการรั่วไหลสู่ธรรมชาติ โดยให้คำนึงถึงพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

การออกประกาศตามวรรคหนึ่งให้คำนึงถึงการประเมินความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริโภคและรูปแบบธุรกิจ โดยเฉพาะการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ซ้ำใช้ได้มาทดแทน รวมถึงการประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการรั่วไหลของบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วสู่ธรรมชาติและผลกระทบต่อวัฏจักรชีวิตของผลิตภัณฑ์

มาตรา ๒๐ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารจัดการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน และโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการนโยบายการจัดการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนมีอำนาจออกประกาศกำหนดประเภทและชนิดบรรจุภัณฑ์ซึ่งมิได้เป็นบรรจุภัณฑ์ตามมาตรา ๑๘ และอัตราค่าธรรมเนียมเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนจะต้องนำส่งเป็นรายได้เข้าสู่กองทุน

มาตรา ๒๐/๑ รายได้จากค่าธรรมเนียมเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่นำเข้ากองทุนให้ใช้จ่ายเพื่อกิจการหรือกิจกรรมในการสนับสนุนการป้องกัน แก้ไข เยียวยา และฟื้นฟูผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการรั่วไหลของบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วออกสู่ธรรมชาติ โดยให้คำนึงถึงโอกาสที่จะเกิดการรั่วไหล ต้นทุนของการเก็บและขนส่งบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วไปบำบัดและกำจัดอย่างปลอดภัย และต้นทุนของการทำความสะอาดระบบนิเวศทางธรรมชาติเป็นสำคัญ

ให้กรมสรรพสามิต มีหน้าที่และอำนาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนซึ่งเป็นผู้ผลิต และให้กรมศุลกากร มีหน้าที่และอำนาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการ

จัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนซึ่งเป็นผู้นำเข้า ตามอัตราค่าธรรมเนียมที่ประกาศกำหนดในมาตรา ๒๐ โดยให้หักเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดเก็บไม่เกินร้อยละหนึ่งจุดห้าของค่าธรรมเนียมเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่จัดเก็บได้

ในกรณีที่ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน ผู้ซึ่งมีหน้าที่จ่ายค่าธรรมเนียมเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามวรรคสอง ไม่ส่งเงินค่าธรรมเนียมเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือส่งเงินเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมไม่ครบตามอัตราค่าธรรมเนียมที่ประกาศกำหนดตามวรรคหนึ่งที่ต้องส่งกองทุนสิ่งแวดล้อมภายในเวลาที่กำหนด ให้กรมสรรพสามิตหรือกรมศุลกากรแล้วแต่กรณี มีหน้าที่และอำนาจดำเนินคดีตามมาตรา ๔๕ โดยเร็ว

มาตรา ๒๑ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน มีอำนาจออกประกาศกำหนดให้บรรจุภัณฑ์บางประเภทหรือบางชนิดเป็นบรรจุภัณฑ์ที่ต้องใช้การจัดการบรรจุภัณฑ์โดยระบบรับซื้อคืนภาคบังคับหรือระบบการวางมัดจำและคืนเงิน ที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(๑) มีอัตราการเก็บรวบรวมต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดในนโยบายและแผนส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

(๒) มีศักยภาพในการแปรใช้ใหม่หรือนำกลับมาใช้ซ้ำ

มาตรา ๒๒ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน มีอำนาจออกประกาศกำหนดรูปแบบ ประเภท เงื่อนไข วิธีการติดฉลาก หรือสัญลักษณ์ สำหรับบรรจุภัณฑ์ที่ต้องจัดการอย่างยั่งยืน ตามมาตรา ๑๘

มาตรา ๒๓ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนออกประกาศกำหนดให้ผู้จัดจำหน่าย จัดให้มีจุดอำนวยความสะดวกให้ผู้บริโภคสามารถนำภาชนะมาใช้ในการซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อลดการใช้บรรจุภัณฑ์ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยและสุขอนามัยของผู้บริโภคเป็นสำคัญ โดยอาจให้ประโยชน์ตอบแทนและไม่ปฏิเสธผู้บริโภค

มาตรา ๒๔ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนออกประกาศกำหนดให้ผู้จัดจำหน่ายหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดให้มีจุดรับคืน จุดพัก หรือจุดคัดแยกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว เพื่ออำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้เกิดการคัดแยกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วออกจากมูลฝอยอื่น โดยให้คำนึงขนาดพื้นที่และข้อจำกัดทางกายภาพของสถานที่ตั้งเป็นสำคัญ

บรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วที่เก็บรวบรวมได้ตามวรรคหนึ่งไม่ให้อธิบายว่าเป็นมูลฝอยตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

มาตรา ๒๕ หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่ดำเนินการเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนดังต่อไปนี้

(๑) ลดการใช้บรรจุภัณฑ์ที่จัดการได้ยากหรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากหรือเปลี่ยนมาใช้บรรจุภัณฑ์หรือวัสดุที่ได้มาจากกระบวนการแปรใช้ใหม่ภายในหน่วยงานหรือในกิจกรรมหรือโครงการที่รับผิดชอบ

(๒) พิจารณาจัดซื้อจัดจ้างผลิตภัณฑ์ที่ใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีการลดการใช้วัสดุหรือวัสดุหรือมีการเพิ่มสัดส่วนการใช้วัสดุแปรใช้ใหม่ในบรรจุภัณฑ์ ตามหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี

(๓) จัดให้มีการคัดแยกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วออกจากมูลฝอยอื่นก่อนส่งมอบให้ผู้มีอำนาจหน้าที่จัดเก็บดำเนินการ

(๔) เพิ่มความตระหนักรู้ของสาธารณะและภาคเอกชนต่อการลดการใช้บรรจุภัณฑ์ การจัดเก็บบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วแบบแยกประเภทผ่านกิจกรรมทางการศึกษาและกิจกรรมสาธารณะและพยายามสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติจริง

(๕) ดำเนินการอื่น ๆ เพื่อเป็นต้นแบบของการส่งเสริมให้เกิดการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามที่รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการบริหารจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนกำหนด

ให้รัฐมนตรีมีอำนาจเรียกให้หน่วยงานของรัฐจัดทำรายงานการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง และให้มีอำนาจในการให้คำแนะนำต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อดำเนินการ

หากหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามคำแนะนำในวรรคสอง ให้รัฐมนตรีรายงานต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณากำหนดมาตรการที่เหมาะสม

มาตรา ๒๖ ให้กรมควบคุมมลพิษทำหน้าที่กำกับดูแลการส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนโดยจัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศในการขึ้นทะเบียน เผยแพร่ข้อมูล และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน ผู้เก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว ในการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

หมวด ๓

การจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๑

หน้าที่ของผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

มาตรา ๒๗ ให้ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนของบรรจุภัณฑ์ที่ถูกประกาศตามความในมาตรา ๑๘ ขึ้นทะเบียนต่อกรมควบคุมมลพิษภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่มีประกาศกำหนดประเภทและชนิดของบรรจุภัณฑ์ในราชกิจจานุเบกษา

ผู้ใดเป็นผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนภายหลังประกาศตามมาตรา ๑๘ ให้ขึ้นทะเบียนตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขึ้นทะเบียนและรายงานข้อมูลปริมาณบรรจุภัณฑ์ที่นำเข้าสู่ตลาดตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๒๘ ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนมีหน้าที่ต้องจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน ดังต่อไปนี้

- เลือกใช้บรรจุภัณฑ์ตามหลักการออกแบบและคัดเลือกวัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามแนวทางที่กำหนดไว้ในประกาศตามมาตรา ๑๖ (๑๐)
- แสดงฉลากหรือสัญลักษณ์สำหรับบรรจุภัณฑ์ที่ต้องจัดการอย่างยั่งยืนตามมาตรา ๒๒
- เก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ด้วยการใช้ซ้ำ แปรใช้ใหม่ ย่อยสลายทางอุตสาหกรรม หรือแปลงเป็นพลังงานหรือกำจัดอย่างปลอดภัย
- การจัดการบรรจุภัณฑ์โดยระบบรับซื้อคืนภาคบังคับหรือโดยระบบการวางมัดจำและคืนเงินตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๑
- สื่อสารและให้ข้อมูลต่อผู้บริโภคและประชาชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการคัดแยกประเภทบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว การส่งคืนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาจัดการอย่างยั่งยืน

มาตรา ๒๙ ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนอาจมอบให้องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนดำเนินการตามความรับผิดชอบของตนตามมาตรา ๒๘ (๓) ถึง (๕) ก็ได้

ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนที่ไม่ได้มอบให้องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์ดำเนินการแทนตามวรรคหนึ่ง จะต้องยื่นแผนจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการขึ้นทะเบียน เพื่อขออนุมัติต่ออธิบดีตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขออนุมัติ และการกำกับติดตามแผนจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

แผนจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามวรรคสอง จะต้องมีเนื้อหาอย่างน้อย ดังต่อไปนี้

- (๑) ประเภท ชนิด และปริมาณน้ำหนักรวมบรรจุภัณฑ์ที่ครอบคลุมภายใต้แผน
- (๒) เป้าหมายของบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วที่จะเก็บรวบรวมเพื่อนำมาแปรใช้ใหม่หรือใช้ประโยชน์อื่นเป็นปริมาณน้ำหนักรวม โดยแยกตามประเภทของบรรจุภัณฑ์ ตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๓/๑
- (๓) วิธีการคัดแยกและการเก็บคืนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วเพื่อนำมาจัดการอย่างยั่งยืน รวมถึงการปฏิบัติตามระบบรับซื้อคืนภาคบังคับหรือโดยระบบการวางมัดจำและคืนเงินตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๑
- (๔) วิธีการขนส่งและมาตรฐานการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วที่เก็บรวบรวมได้กลับมาใช้ประโยชน์ โดยผู้รับบำบัดและกำจัดที่ได้รับอนุญาตและปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงาน
- (๕) วิธีการสื่อสารและให้ข้อมูลต่อผู้บริโภคหรือประชาชนเพื่อส่งเสริมให้เกิดการคัดแยกประเภทและชนิดบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว การส่งคืนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาจัดการอย่างยั่งยืน
- (๖) วิธีการป้องกันและบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการรั่วไหลของบรรจุภัณฑ์สู่ธรรมชาติ
- (๗) ประมาณการค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการดำเนินงานตามแผน และวิธีการจัดการทางการเงินเพื่อรองรับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในอนาคต
- (๘) เนื้อหาอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำและส่งรายงานผลการปฏิบัติให้กับอธิบดีเป็นประจำทุกปีตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ในกรณีที่ไม่สามารถเก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วมาแปรใช้ใหม่ได้ตามเป้าหมายตาม (๒) ให้ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนจ่ายค่าธรรมเนียมเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตาม

มาตรา ๒๐ เพิ่มเติมตามปริมาณน้ำหนักรวมของบรรจุภัณฑ์ที่ไม่สามารถจัดการได้ตามแผน โดยนำส่งเป็นรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๒

องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

มาตรา ๓๐ ให้จัดตั้งองค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนขึ้นโดยการสนับสนุนของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยหรือหอการค้าไทยและสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยเป็นองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหาผลกำไรจากการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ และเป็นองค์กรนิติบุคคลที่ได้รับการจดทะเบียนตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้ว

ให้องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนที่จัดตั้งขึ้นตามวรรคหนึ่ง ขึ้นทะเบียนต่อกรมควบคุมมลพิษตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

มาตรา ๓๑ องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน มีหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) เป็นตัวแทนของผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนในการดำเนินการตามความรับผิดชอบในมาตรา ๒๘ (๓) ถึง (๕)

(๒) จัดทำและพัฒนาแผนจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนเพื่อรองรับการดำเนินการตามความรับผิดชอบที่ได้รับมอบจากผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตาม (๑)

(๓) กำหนดค่าบริการตาม (๑) ตามแนวทางการคำนวณค่าบริการที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด เพื่อส่งเสริมให้การจัดการบรรจุภัณฑ์เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของพระราชบัญญัตินี้ อย่างโปร่งใส และเป็นธรรม

(๔) จัดให้มีระบบเก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วในทุกจังหวัด ด้วยการสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการเก็บรวบรวมและคัดแยกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วออกจากมูลฝอยอื่นตามมาตรา ๓๓

(๕) ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ความปลอดภัย และความมั่นคงในการประกอบกิจการของผู้เก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว

(๖) สนับสนุนโครงการหรือกิจกรรมป้องกันและบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการรั่วไหลของ
บรรจุภัณฑ์สู่ธรรมชาติ

(๗) ส่งบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วที่เก็บรวบรวมได้ไปยังผู้รับบำบัดและกำจัดที่ได้รับอนุญาตและปฏิบัติตาม
กฎหมายว่าด้วยโรงงานและกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงาน

(๘) ให้คำปรึกษาและเสนอข้อแนะนำแก่ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบและหน่วยงานของรัฐ เพื่อประโยชน์
ของการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

(๙) ปฏิบัติการอื่นๆ ตามกฎหมายหรือตามที่กรมควบคุมมลพิษมอบหมาย

มาตรา ๓๒ ให้องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนจัดทำแผนจัดการบรรจุภัณฑ์
อย่างยั่งยืนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการขึ้นทะเบียนต่ออธิบดี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ
เงื่อนไขในการขออนุมัติและการกำกับติดตามแผนจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

แผนจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามวรรคหนึ่งจะต้องมีเนื้อหาน้อยๆ ดังต่อไปนี้

(๑) รายชื่อผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก ประเภท
ชนิด และปริมาณน้ำหนักบรรจุภัณฑ์ของผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนแต่ละราย
ที่ครอบคลุมภายใต้แผน

(๒) เป้าหมายของบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วรวมทั้งหมดที่จะเก็บรวบรวมเพื่อนำมาแปรใช้ใหม่หรือ
ใช้ประโยชน์อื่นเป็นปริมาณน้ำหนัก โดยแยกตามประเภทของบรรจุภัณฑ์ ตามมาตรา ๑๓ และมาตรา ๑๓/๑

(๓) วิธีการคัดแยกและการเก็บคืนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วเพื่อนำมาจัดการอย่างยั่งยืน รวมถึงการปฏิบัติ
ตามระบบรับซื้อคืนภาคบังคับหรือโดยระบบการวางมัดจำและคืนเงินตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตาม
มาตรา ๒๑

(๔) แนวทางการจัดให้มีระบบเก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วในทุกจังหวัด และการสนับสนุนองค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้เก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วตามมาตรา ๓๓ และมาตรา ๓๕

(๕) วิธีการขนส่งและมาตรฐานการนำบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วที่เก็บรวบรวมได้กลับมาใช้ประโยชน์
โดยผู้รับบำบัดและกำจัดที่ได้รับอนุญาตและปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและกฎหมายว่าด้วยการ
ประกอบกิจการพลังงาน

(๖) วิธีการสื่อสารและให้ข้อมูลต่อผู้บริโภคหรือประชาชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการคัดแยกประเภท
บรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว การส่งคืนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาจัดการอย่างยั่งยืน

(๗) วิธีการป้องกันและบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการรั่วไหลของบรรจุภัณฑ์สู่ธรรมชาติ

(๘) วิธีการคิดค่าบริการการจัดการและประมาณการรายได้จากค่าบริการที่จะเรียกเก็บได้จากผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนที่เข้าร่วมเป็นสมาชิก โดยคำนึงถึงการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนปรับเปลี่ยนให้บรรจุภัณฑ์ของตนมีต้นทุนการจัดการลดลงหรือสามารถจัดการได้ง่ายขึ้น

(๙) เนื้อหาอื่นตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนต้องจัดทำและส่งรายงานผลการปฏิบัติให้กับอธิบดีเป็นประจำทุกปีตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ในกรณีที่ไม่สามารถเก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วมาแปรใช้ใหม่หรือใช้ประโยชน์อื่นตามเป้าหมายตาม (๒) ให้องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนต้องจ่ายค่าธรรมเนียมเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรา ๒๐ เพิ่มเติมตามปริมาณน้ำหนักของบรรจุภัณฑ์ที่ไม่สามารถจัดการได้ตามแผน โดยนำส่งเป็นรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๓

การจัดการบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว

มาตรา ๓๓ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน ดังต่อไปนี้

(๑) เก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วตามมาตรา ๑๘ และกำหนดให้มีการคัดแยกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วออกจากมูลฝอยอื่น

(๒) จัดให้มีภาชนะรองรับบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วแยกออกจากภาชนะรองรับมูลฝอยอื่นในที่หรือทางสาธารณะให้เพียงพอ หรือจัดให้มีจุดรับคืน จุดพัก หรือจุดคัดแยกบรรจุภัณฑ์ตามมาตรฐานตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๔

(๓) ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการตาม (๑) และ (๒)

(๔) รายงานข้อมูลปริมาณบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วที่จัดเก็บได้ต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีประกาศกำหนด หรือเมื่ออธิบดีร้องขอ

ในการดำเนินการตามวรรคหนึ่ง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาจร่วมกับหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น หรือมอบหมายให้เอกชน ดำเนินการตาม (๑) และ (๒) ภายใต้ความตกลงร่วมกันก็ได้ แต่ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยส่วนรวม โดยให้ปฏิบัติตามแนวทางการทำความตกลงร่วมมือกัน จัดทำบริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกำหนด

มาตรา ๓๔ ห้ามผู้ใดทิ้งบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วร่วมกับมูลฝอยอื่น และคัดแยกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วตามแนวปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา ๓๓ หรือนำส่งจุดรับคืน หรือจุดพัก หรือจุดคัดแยกบรรจุภัณฑ์ตามมาตรา ๒๔

ให้เจ้าของหรือผู้ครอบครองอาคารมีหน้าที่แยกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วออกจากมูลฝอยประเภทอื่นก่อนส่งมอบให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือผู้ที่ได้รับอนุญาตให้จัดเก็บมูลฝอยจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศกำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น

มาตรา ๓๕ ให้ผู้เก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วขึ้นทะเบียนต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น และให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรายงานข้อมูลการขึ้นทะเบียนต่อกรมควบคุมมลพิษ เพื่อประโยชน์ในการสนับสนุนการดำเนินการตามมาตรา ๒๙ มาตรา ๓๑ และมาตรา ๓๓

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียน และการรายงานข้อมูลของเจ้าพนักงานท้องถิ่นเป็นไปตามที่อธิบดีประกาศกำหนด

บรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วที่เก็บรวบรวมโดยผู้เก็บบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วตามวรรคหนึ่งไม่ให้ถือว่าเป็นมูลฝอย ตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง

หมวด ๔

การกำกับดูแล

มาตรา ๓๖ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในอาคารสถานที่และเขตที่ตั้งของผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนหรือองค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนหรือคู่สัญญาขององค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นและพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการ เพื่อตรวจสอบการดำเนินการ หรือตรวจบันทึกรายละเอียด บัญชี หรือข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและใช้บรรจุภัณฑ์ เมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ออกคำสั่งเป็นหนังสือเรียกผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนหรือองค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำหรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องมาเพื่อประกอบการพิจารณาในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (๑) และให้ผู้ที่เกี่ยวข้องอำนวยความสะดวกตามสมควร

มาตรา ๓๗ ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนหรือองค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนใดไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎกระทรวงหรือประกาศของรัฐมนตรีหรือประกาศของอธิบดีที่ออกตามความในพระราชบัญญัตินี้ ให้อธิบดีมีอำนาจให้คำแนะนำผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนหรือองค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์นั้นแก้ไขหรือปรับปรุงการดำเนินการให้ถูกต้องหรือเหมาะสมภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

หากผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนหรือองค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำตามวรรคหนึ่งโดยไม่มีเหตุอันสมควร อธิบดีอาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้แก้ไขหรือปรับปรุงการดำเนินการให้ถูกต้อง ภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

มาตรา ๓๘ คำสั่งตามมาตรา ๓๗ ให้ผู้ทรงอำนาจรัฐมนตรีได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง และคำวินิจฉัยของรัฐมนตรีถือเป็นที่สุด

มาตรา ๓๙ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

ในการปฏิบัติงาน ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องแสดงบัตรประจำตัวพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง
บัตรประจำตัวของพนักงานเจ้าหน้าที่ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๔๐ ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๑๙ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๔๑ ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนที่ใช้ฉลากหรือสัญลักษณ์โดยฝ่าฝืนตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดตามมาตรา ๒๒ ต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่เกินหนึ่งล้านบาท และปรับรายวันไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

ผู้ใดปลอมแปลงฉลากหรือสัญลักษณ์หรือใช้ฉลากหรือสัญลักษณ์ปลอมหรือโดยไม่มีสิทธิใช้ ต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่เกินห้าหมื่นบาท

มาตรา ๔๒ ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนที่ไม่ขึ้นทะเบียน รายงานข้อมูลอันเป็นเท็จ หรือไม่รายงานข้อมูล ตามมาตรา ๒๓ ต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่เกินหนึ่งล้านบาท และปรับรายวันไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะขึ้นทะเบียนให้ถูกต้อง

มาตรา ๔๓ ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษปรับเป็นเงินไม่เกินหนึ่งล้านบาท และปรับรายวันไม่เกินวันละหนึ่งหมื่นบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๔๔ ผู้ใดประกอบกิจการหรือแสดงตนว่าเป็นองค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์โดยไม่ได้ขึ้นทะเบียนตามมาตรา ๓๐ ต้องระวางโทษปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งล้านบาท

มาตรา ๔๕ ผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนใด ผู้มีหน้าที่นำส่งค่าธรรมเนียมเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อม จงใจกระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อหลีกเลี่ยงไม่นำส่งค่าธรรมเนียมเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม หรือเพื่อนำส่งค่าธรรมเนียมเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมน้อยกว่าที่ควรเสีย ให้ผู้นั้น ต้องโทษปรับเป็นพินัยเป็นจำนวนสองเท่าของค่าธรรมเนียมเพื่อบรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมตามที่ประกาศกำหนดในมาตรา ๒๐

มาตรา ๔๖ องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนที่ไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๓๒ ต้องระวางโทษปรับเป็นพินัยไม่เกินสองล้านบาท และปรับรายวันไม่เกินวันละห้าหมื่นบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๔๗ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง หรือขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานหรืออธิบดี แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๓๖ หรือมาตรา ๓๗ ต้องระวางโทษปรับเป็นพินัยไม่เกินสองแสนบาท

มาตรา ๔๘ ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๓๔ วรรคหนึ่งต้องระวางโทษปรับเป็นพินัยไม่เกินสองพันบาท
ผู้ใดฝ่าฝืนบทบัญญัติมาตรา ๓๔ วรรคสองต้องระวางโทษปรับเป็นพินัยไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท และปรับรายวันไม่เกินวันละหนึ่งพันบาทจนกว่าจะปฏิบัติให้ถูกต้อง

มาตรา ๔๙ อธิบดีมีอำนาจสั่งลงโทษปรับเป็นพินัยตามที่กำหนดไว้ในส่วนนี้ เว้นแต่การสั่งลงโทษปรับเป็นพินัยตามมาตรา ๔๘ ให้เป็นอำนาจของเจ้าพนักงานท้องถิ่น

ในการพิจารณาออกคำสั่งลงโทษปรับเป็นพินัย ให้อธิบดีหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่นคำนึงถึงความร้ายแรงแห่งพฤติกรรมที่กระทำผิด ปริมาณน้ำหนักของบรรจุภัณฑ์ที่ผลิตหรือใช้ หรือผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมต่อการดำเนินการให้บรรลุผลตามแผนการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนประกอบด้วย

ในกรณีที่ผู้ถูกลงโทษปรับเป็นพินัยไม่ยอมชำระค่าปรับเป็นพินัยตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย และในกรณีที่ไม่มีเจ้าหน้าที่ดำเนินการบังคับตามคำสั่ง หรือมีแต่ไม่สามารถดำเนินการบังคับโทษปรับเป็นพินัยได้ ให้อธิบดีหรือเจ้าพนักงานท้องถิ่น มีอำนาจฟ้องคดีต่อศาลเพื่อบังคับชำระค่าปรับ ในกรณีนี้ ถ้าศาลเห็นว่าคำสั่งให้ชำระค่าปรับนั้นชอบด้วยกฎหมาย ให้ศาลมีอำนาจพิจารณาพิพากษา และบังคับให้มีการยึดหรืออายัดทรัพย์สินขายทอดตลาดเพื่อชำระค่าปรับได้

มาตรา ๕๐ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดเป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

มาตรา ๕๑ การกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ถือว่าเป็นความผิดทางพินัยตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย โดยนำส่งเป็นรายได้เข้าสู่กองทุนสิ่งแวดล้อม

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๕๒ การจัดทำแผนส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามมาตรา ๑๓/๑ ครั้งแรก จะต้องมีข้อกำหนดให้มีชนิดบรรจุภัณฑ์ที่ต้องได้รับการจัดการอย่างยั่งยืนภายใต้บรรจุภัณฑ์ ๕ ประเภท ได้แก่ แก้ว โลหะ กระดาษ พลาสติก และวัสดุประกอบ

มาตรา ๕๓ ให้ดำเนินการจัดตั้งองค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

ให้องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามวรรคหนึ่ง จัดทำและยื่นแผนจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามมาตรา ๓๒ ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ได้รับการขึ้นทะเบียน

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

รายงานสรุปสภาพปัญหา สาเหตุของปัญหาและผลกระทบของปัญหา
ตามแผนจัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

ร่างพระราชบัญญัติการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน พ.ศ....

กฎหมายใหม่   แก้ไข/ปรับปรุง   ยกเลิก

หน่วยงานของรัฐผู้เสนอกฎหมาย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ

สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติในเรื่องยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างเสริมการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

สอดคล้องกับแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่องยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน ด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมและลดมลพิษ

ส่วนที่ ๑

เหตุผลความจำเป็นที่ต้องตรากฎหมายและผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๑. สภาพปัญหา สาเหตุของปัญหา และผลกระทบของปัญหา

๑.๑ ปัญหาคืออะไร สาเหตุของปัญหาคืออะไร และผลกระทบของปัญหาคืออะไร

ประเทศไทยมีการใช้บรรจุภัณฑ์เพิ่มขึ้นอย่างมาก และบรรจุภัณฑ์ส่วนใหญ่มีอายุการใช้งานสั้นทำให้พบเป็นมูลฝอยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ต้องจัดการตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๐ ต้องมีการเพิ่มบรรจุภัณฑ์ใช้แล้วไว้ในนิยามของ “มูลฝอย” เพื่อให้สะท้อนถึงระบบการผลิตและบริโภคที่เปลี่ยนไปดังนี้ (เพิ่มการเน้นตัวหนา)

“มูลฝอย” หมายความว่า เศษกระดาษ เศษผ้า เศษอาหาร เศษสินค้า เศษวัตถุ ถุงพลาสติก ภาชนะที่ใส่อาหาร เถ้า มูลสัตว์ ซากสัตว์ หรือสิ่งอื่นใดที่เก็บกวาดจากถนน ตลาด ที่เลี้ยงสัตว์ หรือที่อื่น และหมายความรวมถึงมูลฝอยติดเชื้อ มูลฝอยที่เป็นพิษหรืออันตรายจากชุมชน

อย่างไรก็ดี การจัดการบรรจุภัณฑ์ใช้แล้วกลายเป็นภาระของ อปท. ที่ในปัจจุบันมีกว่า ๒,๐๐๐ แห่งที่ไม่มีความสามารถให้บริการเก็บขนขยะเป็นการทั่วไป ทำให้มีขยะจำนวนมากตกค้างและรั่วไหลสู่สิ่งแวดล้อม รวมทั้ง

บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุที่ย่อยสลายได้ยาก การศึกษาที่ผ่านมาพบว่าในแต่ละปีมีบรรจุภัณฑ์และวัสดุใช้ครั้งเดียวทิ้งที่ทำจากพลาสติกหลุดไปสู่ท้องทะเลถึงกว่าปีละ ๑๐๐,๐๐๐ ตัน ทำให้ประเทศไทยถูกจัดอันดับให้เป็น ๑ ใน ๑๐ ประเทศที่ปล่อยมลพิษสู่มหาสมุทร (อ้างอิง) นอกจากความเสียหายจากการรั่วไหลไปสู่สิ่งแวดล้อมแล้ว การจัดการบรรจุภัณฑ์ใช้แล้วไปกับขยะมูลฝอยก็ยังมีข้อจำกัดในแง่ของการนำทรัพยากรกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ บรรจุภัณฑ์หลายชนิดประกอบด้วยวัสดุหลายประเภทที่ถูกยึดติดกันทำให้ยากแก่การแปรใช้ใหม่ หรือมีการใช้เทคนิคการผลิต เช่นการพิมพ์สีไปบนเนื้อวัสดุโดยตรงที่ทำให้คุณภาพของวัสดุที่ได้จากการแปรใช้ใหม่ต่ำลง อีกทั้งยังมีการเปลี่ยนจากการใช้บรรจุภัณฑ์ที่ใช้ซ้ำได้มาเป็นบรรจุภัณฑ์แบบใช้ครั้งเดียวทิ้งที่มีราคาสูงกว่าและไม่เป็นที่ต้องการของธุรกิจรับซื้อของเก่า ส่งผลให้การใช้บรรจุภัณฑ์กลายเป็นภาระที่ อปท. ต้องจัดการเพิ่มมากขึ้น

๑.๒ เหตุใดรัฐจึงควรแทรกแซงในเรื่องนี้

เนื่องจากการใช้บรรจุภัณฑ์มีความจำเป็นในการรักษาคุณค่าของสินค้าในกระบวนการขนส่งและการจัดจำหน่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด - ๑๙ ที่ทำให้การซื้อสินค้าผ่านช่องทางออนไลน์ได้รับความนิยมอย่างมาก แต่ประเทศไทยยังขาดกฎหมายที่จัดการทรัพยากรตลอดวัฏจักรชีวิต ตั้งแต่การออกแบบบรรจุภัณฑ์ไปจนถึงการจัดการบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว ดังนั้น จึงจำเป็นที่รัฐต้องออกกฎหมายมากำหนดแนวทางให้การออกแบบและใช้บรรจุภัณฑ์ต้องคำนึงถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรตามระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (Circular Economy) หรือ CE โดยนำแนวคิดความรับผิดชอบที่ขยายออกไปของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility) หรือ EPR ที่เป็นการประยุกต์ใช้หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter - Pays Principle) มาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืนตามเป้าหมาย SDG ข้อที่ ๑๒ โดยมุ่งกระตุ้นให้ภาคเอกชนสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้นตามเป้าหมาย SDG ข้อที่ ๙ และปกป้องผู้ประกอบการอาชีพเก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วที่ส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มเปราะบางในสังคมที่ควรได้รับการช่วยเหลือให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นตามเป้าหมาย SDG ข้อที่ ๑ และ ๑๐ ทั้งนี้ การให้อุตสาหกรรมที่ผลิตและใช้บรรจุภัณฑ์ในการจำหน่ายสินค้าของตนเข้ามารวมรับผิดชอบการนำบรรจุภัณฑ์ใช้แล้วไปใช้ประโยชน์และกำจัดอย่างถูกต้องยังเป็นการแบ่งเบาภาระให้กับ อปท. และสนับสนุนการจัดการมลภาวะในเมืองตามเป้าหมาย SDG ข้อที่ ๑๑ ด้วยการสร้างหุ้นส่วนการพัฒนาตามเป้าหมาย SDG ข้อที่ ๑๗ นอกจากนี้ การออกกฎหมายนี้ยังช่วยลดความเสียหายที่เกิดจากการรั่วไหลของขยะไปสู่ระบบนิเวศทางทะเลและทางบกตามเป้าหมาย SDG ข้อที่ ๑๔ และ ๑๕ อีกด้วย

๒. วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการแทรกแซง

๒.๑ ลดปริมาณขยะที่รั่วไหลไปสู่ธรรมชาติ

๒.๒ เพิ่มอัตราการเก็บรวบรวมและแปรใช้ใหม่บรรจุภัณฑ์ใช้แล้ว

๒.๓ เพิ่มสัดส่วนการใช้ซ้ำและและการใช้วัสดุจากการแปรใช้ใหม่

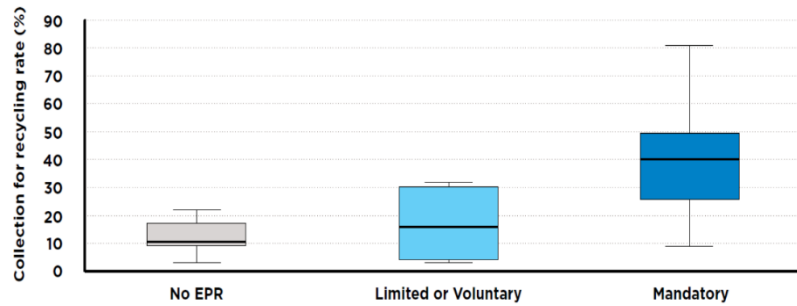
๓. การแก้ปัญหาในปัจจุบัน

๓.๑ วิธีการแก้ปัญหาที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบันคืออะไร

ที่ผ่านมาหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องได้ออกนโยบายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะบรรจุภัณฑ์ในรูปแบบแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติ อาทิ ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) แผนแม่บทด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษจากขยะและของเสียอันตรายของประเทศ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๘๐) Roadmap การจัดการขยะพลาสติก พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๗๓ แผนปฏิบัติการด้านการจัดการขยะพลาสติก ระยะที่ ๒ (พ.ศ. ๒๕๖๖ - ๒๕๗๐) และแผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔-๒๕๗๐ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากหน่วยงานเจ้าภาพ โดยเฉพาะกรมควบคุมมลพิษ ไม่มีกฎหมายรองรับที่จะบังคับใช้กับผู้ผลิตและผู้ใช้บรรจุภัณฑ์โดยตรง มาตรการส่วนใหญ่จึงเป็นการขอความร่วมมือกับผู้ประกอบการรายใหญ่ซึ่งก็มีที่ได้ผลเป็นที่น่าพึงพอใจบ้าง เช่นในกรณีของการเลิกใช้พลาสติกหุ้มฝาขวด (Cap Seal) ของผู้ผลิตเครื่องดื่มรายใหญ่ แต่การเลิกใช้พลาสติกประเภทอื่น ๆ ยังไม่เห็นผลอย่างชัดเจน

นอกจากการดำเนินการแก้ไขของหน่วยงานภาครัฐแล้ว ก็มีผู้ประกอบการบางรายที่แสดงความเป็นผู้นำด้าน CE เช่น การพัฒนาวัสดุที่สลายตัวได้ทางชีวภาพ การทดสอบบรรจุภัณฑ์แบบที่ใช้ซ้ำได้และระบบเติมน้ำยาการนำวัสดุที่แปรใช้ใหม่มาใช้ในการทำบรรจุภัณฑ์ ตลอดจนการประกาศลดการใช้พลาสติกแบบใช้ครั้งเดียวหรือการเพิ่มอัตราการใช้เคลือบ แต่ก็ยังไม่มีการจัดการทั้งระบบให้เกิดการนำกลับใช้ประโยชน์ได้จริง เนื่องจากบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วยังเป็นภาระการจัดการของ อปท. ที่มีข้อจำกัดทางเทคโนโลยีและการเงินในการจัดการให้เป็นไปตามที่บรรจุภัณฑ์ถูกออกแบบ รวมถึงการขาดกลไกติดตามผลการดำเนินงานตามนโยบายที่เอกชนประกาศ

ในส่วนการจัดการบรรจุภัณฑ์ใช้แล้วก็มีความพยายามแก้ไขปัญหาเชิงสมัครใจของผู้ประกอบการภาคเอกชนและภาคประชาสังคมหลายราย ตัวอย่างเช่น โครงการนำร่องในจังหวัดระยองของสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (ส.อ.ท.) และองค์กรธุรกิจเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน (TBCSD) หรือโครงการ PPP Plastic โครงการนำร่องในพื้นที่จังหวัดชลบุรีของสถาบันการจัดการบรรจุภัณฑ์และรีไซเคิลเพื่อสิ่งแวดล้อม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (TIPMSE) หรือโครงการ Pack Back เก็บกลับบรรจุภัณฑ์เพื่อวันที่ยั่งยืน โครงการนำร่องในพื้นที่เกาะของมูลนิธิโคคา - โคลา ประเทศไทย หรือโครงการเก็บไทยให้สวยงาม ฯลฯ อย่างไรก็ตาม โครงการเชิงสมัครใจมักจะมีข้อจำกัดในเรื่องของพื้นที่เป้าหมาย บริษัทที่พร้อมจะสนับสนุน งบประมาณ ตลอดจนระยะเวลาดำเนินการ ทำให้มีปัญหาด้านความยั่งยืนของโครงการและความสามารถในการขยายผล โดยการศึกษาที่ผ่านเปรียบเทียบกับเห็นว่าประเทศที่ไม่มีระบบ EPR หรือมีเพียงโครงการเชิงสมัครใจนั้นจะมีอัตราเก็บกลับบรรจุภัณฑ์มาแปรใช้ใหม่ต่ำกว่าประเทศที่มีกฎหมาย EPR ค่อนข้างมาก (รูปที่ ๑ - ๑)

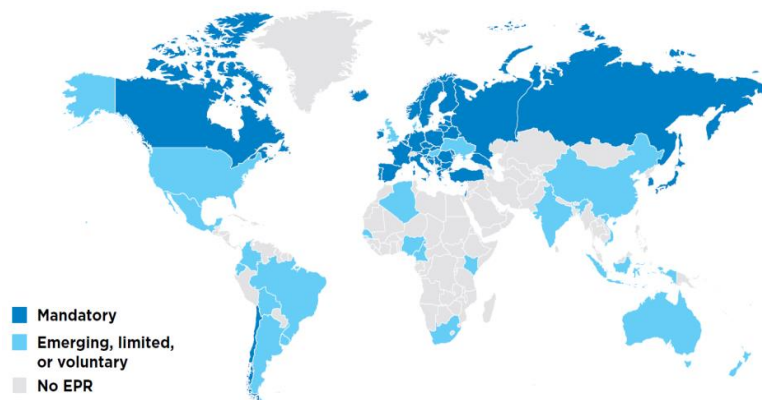

ที่มา: Ellen MacArthur Foundation (2021). Extended Producer Responsibility: a necessary part of the solution to packaging waste and pollution.

รูปที่ ๑ - ๑ เปรียบเทียบอัตราการเก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ใช้แล้วมาแปรใช้ใหม่

๓.๒ ต่างประเทศแก้ปัญหาอย่างไร (ถ้ามี) และการดำเนินการดังกล่าวเหมาะสมกับสังคมไทยหรือไม่ อย่างไร

ปัจจุบันมี ๖๕ ประเทศที่จัดการบรรจุภัณฑ์ด้วย EPR โดยในจำนวนนี้ ๔๕ ประเทศมีการบังคับใช้เป็นกฎหมาย (รูปที่ ๑ - ๒) การให้อุตสาหกรรมผู้ผลิตและใช้บรรจุภัณฑ์เข้ามาร่วมกันรับผิดชอบจัดการบรรจุภัณฑ์ตามระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนนอกจากจะทำให้เกิดการบูรณาการตั้งแต่การออกแบบ การผลิต การใช้ และการจัดการบรรจุภัณฑ์ใช้แล้วให้สอดคล้องกันอย่างเป็นระบบแล้ว ในประเทศกำลังพัฒนายังสามารถช่วยสนับสนุนผู้ประกอบการอาชีพเก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วที่เคยอยู่ในเศรษฐกิจนอกระบบ (informal sector) และลดภาระให้กับองค์กรภาครัฐส่วนท้องถิ่นในการยกระดับการจัดการขยะให้ทันสมัยอีกด้วย ทั้งนี้ การนำแนวคิด EPR มาใช้ต้องปรับให้เข้ากับสภาพปัญหาของสังคมไทยโดยสามารถเรียนรู้จากการทบทวนประสบการณ์ของกรณีศึกษาทั้ง ๕ ที่มีการบังคับใช้กฎหมาย EPR สำหรับบรรจุภัณฑ์ในบริบทที่แตกต่างกัน

ที่มา: Ellen MacArthur Foundation (2021). Extended Producer Responsibility: a necessary part of the solution to packaging waste and pollution.

รูปที่ ๑ - ๒ ประเทศที่มีนโยบายและกฎหมายให้ผู้ผลิตเป็นผู้รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์ใช้แล้ว

(๑) ประเทศฝรั่งเศส ต้องอนุวัติกฎหมายของตนให้เป็นไปตามกฎระเบียบว่าด้วยบรรจุก๊าซของสหภาพยุโรป โดยรวบรวมกฎหมายเกี่ยวกับ EPR ไว้ในประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม บรรพ ๕ การป้องกันมลพิษ ความเสี่ยงและเหตุเดือดร้อนรำคาญ หมวด ๔ ขยะมูลฝอย ส่วนที่ ๒ การออกแบบ ผลิตภัณฑ์ และการกระจายสินค้าที่ก่อให้เกิดขยะมูลฝอย ส่วนย่อยที่ ๒ ความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของผู้ผลิต (มาตรา L๕๔๑ - ๑๐ ถึง มาตรา L๕๔๑ -๑๗ และ มาตรา R.๕๔๓ - ๕๓ ถึง R.๕๔๓ - ๖๕) โดยในส่วนรายละเอียดต่าง ๆ จะมีการตรากฎหมายออกมาเพิ่มเติมทั้งที่เป็นกฎหมายในระดับรัฐบัญญัติ หรือกฎหมายลำดับรอง

กฎหมายกำหนดให้สำนักงานจัดการสิ่งแวดล้อมและพลังงาน (Agence de l'environnement et de la maîtrise de l'énergie : ADEME) ซึ่งเป็นองค์กรมหาชนและเป็นนิติบุคคลเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจกำกับดูแลระบบ EPR โดยมีส่วนงานย่อยที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับกำกับดูแลระบบ EPR โดยเฉพาะ คือ แผนกกำกับดูแลด้าน EPR (Direction de Supervision des Filières REP: DSREP) กำกับดูแลการทำงานขององค์กรความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Producer Responsibility Organization: PRO) ทั้งนี้ จะมีคณะกรรมการซึ่งเป็นแผนกย่อยของ DSREP ชื่อว่า “คณะกรรมการดูแลภาค EPR” หรือ CiFREP (commission inter-filières de responsabilité élargie des producteurs: CiFREP) ทำหน้าที่กำกับดูแลการทำงานขององค์กรความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Producer Responsibility Organization: PRO)

ผู้ผลิตของบรรจุก๊าซที่อยู่ภายใต้ระบบ EPR นั้นต้องลงทะเบียนกับคณะกรรมการ CiFREP และรายงานแนวทางการออกแบบที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตัดฉลากโลโก้ TRIMAN เพื่อแสดงว่าสินค้าเป็นไปตามกฎหมายและสามารถวางจำหน่ายได้ นอกจากนี้ผู้ผลิตยังเข้าร่วมเป็นสมาชิกของ PRO ที่ช่วยประสานงานและดำเนินการเก็บรวบรวมหรือจัดการผลิตภัณฑ์ให้กับสมาชิก โดยในปัจจุบันมี PROs ที่ได้เริ่มดำเนินการแล้ว คือ (๑) Citeo ที่มีสมาชิกมากกว่า ๕๐๐ รายและรับผิดชอบบรรจุก๊าซหลายประเภท (๒) Adelphie ที่ก่อตั้งโดยอุตสาหกรรมไวน์และสุรา และ (๓) Leko ที่ก่อตั้งขึ้นมาใหม่ในปี ๒๐๑๗

(๒) ประเทศญี่ปุ่น ประเทศญี่ปุ่นประสบปัญหาการจัดการขยะประเภทสินค้าพลาสติกและการนำระบบ EPR มาใช้ โดยตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (Law for Promotion of Effective Utilization of Resources) และดำเนินการในรูปแบบของความสมัครใจ จนมีการตรากฎหมายขึ้นมาจัดการบรรจุก๊าซแล้วโดยเฉพาะ อันได้แก่ พระราชบัญญัติว่าด้วยการส่งเสริมการจัดเก็บขยะมูลฝอยแบบแยกประเภทและการรีไซเคิลบรรจุก๊าซ ครอบคลุมวัสดุ ๔ ชนิด ได้แก่ พลาสติก แก้ว กระดาษและโลหะ

ระบบ EPR ของญี่ปุ่นอยู่ในการกำกับดูแลของกระทรวงหลายกระทรวง หน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่กำกับดูแล คือ กระทรวงสิ่งแวดล้อม (Ministry of Environment) โดยมีกระทรวงเศรษฐกิจ การค้าและอุตสาหกรรม (Ministry of Economy, Trade and Industry) กระทรวงการคลัง (Ministry of Finance) กระทรวงสุขภาพ แรงงานและสวัสดิการ (Ministry of Health, Labor and Welfare) กระทรวงเกษตร ป่าไม้และประมง (Ministry of Agriculture, Forestry and Fishery) เป็นผู้ใช้อำนาจกำกับดูแลในบางเรื่องที่ถูกกฎหมายกำหนดไว้

พระราชบัญญัติส่งเสริมการรีไซเคิลบรรจุภัณฑ์ฯ ของญี่ปุ่นกำหนดให้จัดตั้ง Japan Containers and Packaging Recycling Association (JCPRA) ขึ้นเป็น PRO แห่งชาติที่ผู้ผลิตทุกรายต้องเข้าร่วมเป็นสมาชิก ยกเว้นธุรกิจขนาดเล็กที่มีลูกจ้างไม่เกิน ๒๐ คน หรือมียอดขายไม่เกิน ๒๔๐ ล้านบาทต่อปี โดย JCPRA นั้นมีสถานะเป็นนิติบุคคลเอกชนประเภทไม่แสวงหากำไรตามประมวลกฎหมายแพ่ง มาตรา ๓๔ ที่ต้องขึ้นทะเบียนกับกระทรวงสิ่งแวดล้อมฯ นอกจากนี้ รัฐบาลญี่ปุ่นยังได้ประกาศแนวทางพื้นฐานของการส่งเสริมการลดขยะบรรจุภัณฑ์และมาตรฐานการจัดเก็บขยะแบบแยกประเภทและการแปรใช้ใหม่บรรจุภัณฑ์ที่เทศบาลทุกแห่งจะต้องทำแผนสำหรับเก็บขยะแบบแยกที่สอดคล้องกับนโยบายพื้นฐานนี้เผยแพร่ต่อสาธารณะเป็นประจำทุก ๓ ปีอีกด้วย

(๓) ประเทศแอฟริกาใต้ ได้นำ EPR มาใช้เพื่อบรรลุแผนจัดการขยะและลดปริมาณขยะทั่วไป โดยมีเป้าหมายให้ขยะเป็นศูนย์ (Zero Waste) ภายใต้รัฐบัญญัติว่าด้วยขยะมูลฝอย ค.ศ. ๒๐๐๘ และได้ออกประกาศว่าด้วยข้อบังคับเกี่ยวกับความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของผู้ผลิต ค.ศ. ๒๐๒๐ และประกาศว่าด้วยข้อบังคับเกี่ยวกับแผนความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของผู้ผลิตกระดาษ บรรจุภัณฑ์ และผลิตภัณฑ์ที่ใช้ครั้งเดียวทิ้ง ค.ศ. ๒๐๒๐ ในเวลาต่อมาครอบคลุมบรรจุภัณฑ์แก้ว กระดาษ และโลหะ และพลาสติกประเภท PET โพลีเอทิลีน (PP, HDPE, LDPE และ LLDPE) โพลีสไตรีน ไวนิล ทั้งที่ใช้ครั้งเดียวและที่สลายตัวได้ทางชีวภาพ

องค์กรหลักที่ทำหน้าที่ในการออกกฎหมายและควบคุมระบบ EPR คือ กระทรวงสิ่งแวดล้อม ป่าไม้ และประมง (Department of Environment, Forestry and Fisheries: DEFF) ซึ่งมีหน่วยงานภายในที่รับผิดชอบโดยตรงด้าน EPR คือ กรมเคมีภัณฑ์และการจัดการขยะ (Branch: Chemicals and Waste Management) มีรองอธิบดี (Deputy Director-General) เป็นผู้รับผิดชอบในการจัดการและปฏิบัติตามนโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยต้องดำเนินงานร่วมกับสำนักจัดการขยะ (WMB) ซึ่งเป็นที่ถูกจัดตั้งขึ้นเมื่อปี ค.ศ. ๒๐๑๔ ในรูปแบบองค์กรอิสระที่ต้องรายงานผลการดำเนินงานต่อรัฐมนตรี

ผู้ผลิตที่ใช้บรรจุภัณฑ์นำผลิตภัณฑ์ของตนออกสู่ตลาดเกิน ๑๐ ตันต่อปีมีหน้าที่ต้องลงทะเบียนกับศูนย์ข้อมูลขยะประเทศแอฟริกาใต้ (The South African Waste Information Centre: SAWIC) ของกระทรวง DFFE และจัดการบรรจุภัณฑ์ตามแผน EPR ของตน โดยอาจจะดำเนินการเอง เข้าร่วมแผนความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของผู้ผลิตอื่น หรือจัดตั้ง PRO ขึ้นมาดำเนินการแทนก็ได้ โดยในทางปฏิบัติผู้ผลิตส่วนใหญ่เข้าร่วมเป็นสมาชิกของ PRO ที่จัดตั้งขึ้นโดยสมัครใจตามประเภทและชนิดของบรรจุภัณฑ์ก่อนการออกประกาศภาคบังคับของรัฐบาล ๘ แห่ง ได้แก่ (๑) The Pet Recycling Company หรือ PETCO ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๐๔ สำหรับบรรจุภัณฑ์ PET (๒) The Glass Recycling Company หรือ TGRC ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๐๕ สำหรับบรรจุภัณฑ์ที่ทำมาจากแก้ว (๓) RecyclePaperZA ก่อตั้งในปี ค.ศ. ๒๐๐๓ และ (๔) Fibre Circle ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๐๖ สำหรับบรรจุภัณฑ์กระดาษ (๕) Metal Packaging Association of SA หรือ METPAC-SA ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๐๗ สำหรับบรรจุภัณฑ์จากเหล็ก แผ่นเหล็กชุบตีบุก และผลิตภัณฑ์จากอลูมิเนียม (๖) Polystyrene Association of South Africa (Polystyrenesa) ก่อตั้งในปี ค.ศ. ๒๐๐๗ สำหรับบรรจุภัณฑ์โฟม Expanded Polystyrene (ESP)

และเม็ดพลาสติก High Impact Polystyrene (HIPS) (๗) The Polyolefin Responsibility Organisation หรือ POLYCO ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. ๒๐๑๑ โดยกลุ่มผู้แปรรูปบรรจุภัณฑ์พลาสติกโพลีเอเลฟิน และ (๘) South African Vinyl Association หรือ SAVA สำหรับวัสดุพอลิไวนิลคลอไรด์ (PVC)

(๔) ประเทศชิลี ได้ออกกฎหมายว่าด้วยการจัดการขยะ ความรับผิดชอบที่เพิ่มขึ้นของผู้ผลิต และการส่งเสริมรีไซเคิล ค.ศ. ๒๐๑๖ (Waste Management, Extended Producer Responsibility and Recycling Incentives Act, ๒๐๑๖) หรือ Ley No. ๒๐, ๙๒๐ เพื่อใช้ระบบ EPR ภาคบังคับและมีการตราพระราชกฤษฎีกา กำหนดเป้าหมายการรวบรวมและกู้คืนรวมทั้งข้อผูกพันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาชนะบรรจุภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ค.ศ. ๒๐๒๑ (Ley No. ๔๒.๙๐๖) สำหรับบรรจุภัณฑ์ ครอบคลุมวัสดุ ๕ ประเภท ได้แก่ ๑) กล่องกระดาษสำหรับของเหลว ๒) โลหะ ๓) กระดาษและกระดาษแข็ง ๔) พลาสติก และ ๕) แก้ว

กระทรวงสิ่งแวดล้อมเป็นองค์กรที่กำกับดูแลภายใต้กฎหมาย EPR โดยมาตรา ๔๕ ว่าด้วยการตรวจสอบและการลงโทษ กำหนดให้หน่วยงานกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อมจะรับผิดชอบในการติดตามการปฏิบัติตามพันธกรณีที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยบรรจุภัณฑ์นี้ โดยมีสำนักทะเบียน Registry of Emissions and Transfers of Pollutants หรือ RETC ทำหน้าที่ขึ้นทะเบียนผู้ผลิต นอกจากนี้ กระทรวงสิ่งแวดล้อมยังมีกองทุนเพื่อการรีไซเคิลเพื่อสนับสนุนโครงการต่าง ๆ ซึ่งดำเนินการโดยเทศบาลหรือสมาคมเอกชน โดยมีแหล่งงบประมาณจากทรัพยากรที่รัฐได้รับความช่วยเหลือทางวิชาการหรือความร่วมมือระหว่างประเทศ การบริจาค เงินโอนจากรัฐบาลส่วนภูมิภาค งบประมาณประจำปี และทรัพยากรที่ได้รับมอบหมายจากกฎหมายอื่น

พระราชกฤษฎีกากำหนดเป้าหมายการรวบรวมและกู้คืนรวมทั้งข้อผูกพันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาชนะบรรจุภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ค.ศ. ๒๐๒๑ มาตรา ๘ กำหนดให้ผู้ผลิตสามารถจัดการบรรจุภัณฑ์ด้วยตนเองและผู้ผลิตสองรายขึ้นไปที่เกี่ยวข้องกันสามารถรวมกลุ่มกันจัดการบรรจุภัณฑ์ร่วมกัน และหากสามารถรวมตัวกันได้มากกว่า ๒๐ รายจะสามารถจัดระบบการจัดการแบบรวมในรูปแบบของ PRO (โดยใช้คำว่า GRANSICs) โดยต้องมีการขึ้นทะเบียนผ่าน RETC

(๕) ไต้หวัน การจัดการขยะในไต้หวันนั้นเริ่มใช้ EPR มาตั้งแต่การปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการกำจัดของเสีย (Waste Disposal Act, WDA) ปี ค.ศ. ๑๙๘๗ โดยในระยะแรกเป็นการให้เอกชนรวมกลุ่มกันตามประเภทบรรจุภัณฑ์และผลิตภัณฑ์ แต่เนื่องจากประสบปัญหาการรายงานข้อมูลเท็จจึงมีการแก้ไขกฎหมาย WDA อีกครั้งในปี ค.ศ. ๑๙๙๗ และได้จัดตั้งกองทุนจัดการการแปรใช้ใหม่ทรัพยากร (Resource Recycling Management Fund) หรือ RRMF ที่ยุบรวมเงินกองทุนที่เหลือจาก PRO ของเอกชนในยุคก่อนมารวมกัน หลังจากนั้นก็ได้มีการตราพระราชบัญญัติการแปรใช้ใหม่ทรัพยากร (Resource Recycling Act) ในปี ค.ศ. ๒๐๐๙

หน่วยงานที่มีอำนาจ (Competent authority) ของไต้หวันที่ดูแลงานด้านการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในระดับรัฐบาลกลาง คือ สำนักงานการบริหารการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม (Environmental Protection Administration: EPA) ที่มีรัฐมนตรีที่รับผิดชอบมีอำนาจบังคับบัญชาในกิจการทั่วไป รวมทั้งกองทุน RRMF ที่นำรายได้จากการเก็บค่าธรรมเนียมการแปรใช้ใหม่จากผู้ผลิตและผู้นำเข้าไปใช้เพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

- ๑) การจ่ายเงินเพื่ออุดหนุนการแปรใช้ใหม่ การทำความสะอาด และการกำจัดของเสีย
- ๒) การให้เงินอุดหนุนและสิ่งจูงใจสำหรับระบบการแปรใช้ใหม่ และการใช้ซ้ำ
- ๓) การครอบคลุมค่าใช้จ่ายเมื่อหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย (the enforcement authority)

ดำเนินการกำจัดของเสียในนามของผู้อื่น

๔) ความครอบคลุมค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบและรับรองของกลุ่มผู้ตรวจสอบและรับรองที่เป็นกลาง ที่ซึ่งได้รับการคัดเลือกและว่าจ้างจากหน่วยงานกลางที่มีอำนาจ และ

๕) การใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การแปรใช้ใหม่ (รีไซเคิล) ทรัพยากรของเสียทั่วไปที่ได้รับอนุมัติจากหน่วยงานกลางที่มีอำนาจ

โดย RRMF มีงบประมาณประมาณ ๖ พันล้านบาท โดยร้อยละ ๘๐ จะจัดสรรเพื่อการอุดหนุนกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ข้อที่ ๑ ในขณะที่อีกร้อยละ ๒๐ จะถูกกักไว้เป็นกองทุนพิเศษสำหรับกิจกรรมเสริม เช่น เงินอุดหนุนสำหรับการจัดการขยะของหน่วยงานท้องถิ่น ค่าตอบแทนสำหรับคณะผู้ตรวจบัญชี ค่าใช้จ่ายในการบริหารกองทุน ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บรายได้ เงินอุดหนุนการวิจัยและพัฒนา และค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้กับประชาชน

๔. การรับฟังความคิดเห็น

ได้รับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องแล้ว

อ้างอิงการรับฟังความคิดเห็นจาก “ผู้เกี่ยวข้อง” อันหมายถึงผู้ซึ่งมีหรืออาจมีสิทธิหรือหน้าที่ หรือได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย กฎหมาย หรือกฎอันมีลักษณะอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้

๑) ผู้ประกอบการ บุคคล หรือกลุ่มบุคคลซึ่งมีหรืออาจมีสิทธิหรือหน้าที่ หรือได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ รวมทั้งองค์กรที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ สมาคมหรือมูลนิธิที่จัดตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ สภานิติบัญญัติบุคคลที่เรียกชื่ออย่างอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบจากร่างกฎหมาย

๒) กลุ่มบุคคลหรือชุมชนซึ่งอยู่ในพื้นที่ที่ได้รับหรืออาจได้รับผลกระทบ รวมทั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องซึ่งมีวัตถุประสงค์กระทำการเพื่อประโยชน์ของกลุ่มบุคคลหรือชุมชนดังกล่าว

๓) หน่วยงานของรัฐซึ่งมีภารกิจเกี่ยวข้อง หรือที่ดูแลรับผิดชอบพื้นที่ที่ได้รับ หรืออาจได้รับผลกระทบ

๔) ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในเรื่องนั้น

ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้ถูกพิจารณาในการประชุมผู้เชี่ยวชาญ ๓ ครั้งและการรับฟังความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้อง ๔ ครั้ง เพื่อแจ้งข้อมูลแก่ผู้เกี่ยวข้อง (Information) สอบถามความคิดเห็น (Eliciting Opinion) และสานเสวนาและสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้ที่เกี่ยวข้อง (Involvement and Dialogue) โดยมีรายละเอียดการจัดประชุมดังต่อไปนี้

๑) การประชุมผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ ๑ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ ณ ห้องสีลาวดี โรมแรมรามารการ์เด็นส์ กรุงเทพมหานคร และผ่านระบบออนไลน์ มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๘๘ คน

๒) การประชุมผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ ๒ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๖๖ ผ่านระบบออนไลน์ มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๗๐ คน

๓) การประชุมผู้เชี่ยวชาญครั้งที่ ๓ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ณ โรมแรมรามารการ์เด็นส์ กรุงเทพมหานคร และผ่านระบบออนไลน์ มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๑๖๒ คน

๔) การประชุมรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมายจัดขึ้นทั้งหมด ๔ ครั้ง ใน ๔ ภูมิภาค ได้แก่ ครั้งที่ ๑ ภาคเหนือ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ผ่านระบบออนไลน์ มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๑๑๓ คน

ครั้งที่ ๒ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ผ่านระบบออนไลน์ มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๑๑๖ คน

ครั้งที่ ๓ ภาคใต้ จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ผ่านระบบออนไลน์ มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๑๒๘ คน

ครั้งที่ ๔ ภาคกลาง จัดขึ้นเมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๖๖ ณ โรมแรมรามารการ์เด็นส์ กรุงเทพมหานคร และผ่านระบบออนไลน์ มีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งหมด ๓๒๐

ได้นำผลการรับฟังความคิดเห็นมาประกอบการวิเคราะห์ผลกระทบแล้ว

๕. ความสัมพันธ์หรือความใกล้เคียงกับกฎหมายอื่น

กฎหมายที่มีอยู่ กฎหมายฉบับนี้มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายที่มีอยู่ ๒ ส่วน ได้แก่

(๑) มาตรการเกี่ยวกับการออกแบบและผลิตบรรจุภัณฑ์เพื่อสนับสนุนการหมุนเวียนของทรัพยากรจะสนับสนุนให้การควบคุมบรรจุภัณฑ์ตามพระราชบัญญัติอาหาร พ.ศ. ๒๕๒๒ พระราชบัญญัติมาตรฐานอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑ และพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้บริโภค พ.ศ. ๒๕๒๒ มีความครอบคลุมมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและทำให้มีความยั่งยืนมากขึ้น

(๒) มาตรการเกี่ยวกับการจัดการบรรจุภัณฑ์ใช้แล้วจะเกี่ยวข้องกับการจัดการขยะมูลฝอยของ อปท. ตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และพระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕ โดยจะกำหนดให้องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์ที่เป็นตัวแทนของ

อุตสาหกรรมที่ผลิตและใช้บรรจุภัณฑ์มีหน้าที่จัดการให้มีระบบคัดแยกบรรจุภัณฑ์ใช้แล้วจากมูลฝอยในทุกจังหวัด อันจะเป็นการลดภาระและสนับสนุนการจัดการขยะของ อปท.

กฎหมายที่กำลังอยู่ระหว่างการยกร่าง จำนวน ๒ ฉบับ ได้แก่

(๑) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียน (CE) ของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมซึ่งจะเป็นการกำหนดกรอบกฎหมายและมาตรการส่งเสริมและควบคุมให้เกิดการเปลี่ยนผ่านจากระบบเศรษฐกิจแบบเส้นตรงไปสู่ระบบเศรษฐกิจแบบหมุนเวียน โดยร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมเศรษฐกิจหมุนเวียนนี้จะครอบคลุมผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ รวมทั้งบรรจุภัณฑ์ และมีมาตรการส่งเสริมที่สามารถนำมาส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์ นอกเหนือจากมาตรการที่กำหนดในกฎหมายฉบับนี้

(๒) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ... ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นการแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เพื่อให้สามารถนำค่าธรรมเนียมและค่าปรับที่เกิดขึ้นจากกฎหมายที่กำลังยกร่างนี้เข้าเป็นรายได้ของกองทุนสิ่งแวดล้อม

(๓) ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งเป็นกฎหมายที่อาศัยหลักการ EPR เช่นเดียวกัน และควรออกแบบให้มีลักษณะที่สอดคล้องกับการจัดการบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว

๖. ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๖.๑ กฎหมายนี้จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพ หรือก่อให้เกิดหน้าที่หรือภาระอะไร แก่ใครบ้าง

ผู้ได้รับผลกระทบ	หน้าที่/ภาระ
๑. ผู้ประกอบการที่ผลิตหรือนำเข้าบรรจุภัณฑ์	- ขึ้นทะเบียนต่อกรมควบคุมมลพิษ - ผู้ประกอบการที่ต้องรับผิดชอบ ได้แก่ (๑) ผู้ผลิตหรือผู้ว่าจ้างให้ผลิตผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้บรรจุภัณฑ์ภายใต้ฉลากสินค้าของตนเอง รวมถึงผู้รับจ้างผลิตหรือได้รับสิทธิในการผลิตผลิตภัณฑ์ ในกรณีที่ผู้ว่าจ้างให้ผลิตหรือเจ้าของฉลากสินค้าไม่ได้อยู่ในประเทศไทย (๒) ผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้บรรจุภัณฑ์ภายใต้ฉลากสินค้าของตนเองหรือผู้อื่น (๓) ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าบรรจุภัณฑ์เพื่อใช้บรรจุผลิตภัณฑ์ หรือเพื่อจำหน่ายแก่บุคคลทั่วไปซึ่งมิใช่บุคคลตาม (๑)

	<p>ทั้งนี้ ไม่รวมถึงบุคคลที่เป็นผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีการใช้บรรจุภัณฑ์หรือบรรจุภัณฑ์เพื่อการส่งออก โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการมีหน้าที่</p> <p>๑) เลือกใช้บรรจุภัณฑ์ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในประกาศกำหนดแนวทางในการส่งเสริมการใช้บรรจุภัณฑ์ ตามหลักการออกแบบและคัดเลือกวัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม</p> <p>๒) แสดงฉลากหรือสัญลักษณ์สำหรับบรรจุภัณฑ์ที่ต้องจัดการอย่างยั่งยืน</p> <p>๓) เก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วมาใช้ประโยชน์ด้วยการใช้ซ้ำ แปรใช้ใหม่ ย่อยสลายทางอุตสาหกรรม หรือแปลงเป็นพลังงานหรือกำจัดอย่างปลอดภัย</p> <p>๔) การจัดการบรรจุภัณฑ์โดยระบบรับซื้อคืนภาคบังคับหรือโดยระบบการวางมัดจำและคืนเงินตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด</p> <p>๕) สื่อสารและให้ข้อมูลต่อผู้บริโภคและประชาชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการคัดแยกประเภทบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว การส่งคืนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาจัดการอย่างยั่งยืน</p> <p>โดยการทำหน้าที่ตามข้อที่ (๒) - (๕) ผู้ผลิตและผู้นำเข้าสามารถมอบให้องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนดำเนินการแทนโดยจ่ายค่าธรรมเนียมการจัดการได้</p>
<p>๒. ผู้จัดจำหน่าย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - จัดให้มีจุดอำนวยความสะดวกให้ผู้บริโภคสามารถนำภาชนะมาใช้ในการซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อลดการใช้บรรจุภัณฑ์ ให้คำนึงถึงความปลอดภัยและสุขอนามัยของผู้บริโภคเป็นสำคัญ โดยอาจให้ประโยชน์ตอบแทนและไม่ปฏิเสธผู้บริโภค - จัดให้มีจุดรับคืน จุดพัก หรือจุดคัดแยกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว เพื่ออำนวยความสะดวกและสนับสนุนให้เกิดการคัดแยกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วออกจากมูลฝอยอื่น โดยให้คำนึงขนาดพื้นที่และข้อจำกัดทางกายภาพของสถานที่ตั้งเป็นสำคัญ

<p>๓. ผู้บริโภค</p>	<ul style="list-style-type: none"> - สามารถนำภาชนะมาใช้ในการซื้อผลิตภัณฑ์เพื่อลดการใช้บรรจุภัณฑ์ โดยไม่ถูกปฏิเสธจากผู้จัดจำหน่ายตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด - ห้ามทิ้งบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วร่วมกับมูลฝอยอื่น และสามารถคัดแยกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วออกจากมูลฝอยทั่วไปตามแนวปฏิบัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือนำส่งจุดรับคืน หรือจุดพักหรือจุดคัดแยกบรรจุภัณฑ์ของผู้จัดจำหน่ายหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดไว้รองรับในแต่ละจังหวัด - ไม่สามารถใช้บรรจุภัณฑ์ที่ทำจากวัสดุที่จัดการได้ยาก สร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากจนเกินสมควร หรือห้ามใช้ในบางพื้นที่ที่เสี่ยงรั่วไหลไปสู่สิ่งแวดล้อมได้ง่ายตามที่รัฐมนตรีประกาศ - จ่ายเงินค่ามัดจำบรรจุภัณฑ์ในกรณีที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดให้ใช้ระบบการวางมัดจำและคืนเงินสำหรับบรรจุภัณฑ์บางชนิด
<p>๔. ผู้ประกอบอาชีพเก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ขึ้นทะเบียนต่อกรมควบคุมมลพิษ - สามารถเข้าร่วมระบบขององค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์ที่จัดไว้รองรับการเก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ในแต่ละจังหวัดและได้รับการช่วยเหลือจากองค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนให้มีความปลอดภัยในการประกอบอาชีพและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
<p>๕. ผู้ประกอบการขนส่ง บำบัดและกำจัดบรรจุภัณฑ์ใช้แล้ว</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ขออนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง - ทำสัญญากับผู้ผลิตหรือองค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์ในการจัดการบรรจุภัณฑ์ใช้แล้วที่เก็บรวบรวมได้
<p>๖. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ได้รับการสนับสนุนจากองค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนในการจัดให้มีระบบเก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ใช้แล้วในทุกจังหวัด - จัดให้มีจุดรับคืน จุดพักหรือจุดคัดแยกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วในชุมชน

	<ul style="list-style-type: none"> - สื่อสารและให้ข้อมูลต่อสาธารณชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการคัดแยกประเภทบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว การส่งคืนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาจัดการอย่างยั่งยืน - ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการดำเนินการเก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วและการคัดแยกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วออกจากมูลฝอยอื่น - รายงานข้อมูลปริมาณบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วที่จัดเก็บได้ต่อกรมควบคุมมลพิษ
<p>๗. หน่วยงานของรัฐ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ลดการใช้บรรจุภัณฑ์จัดการได้ยากหรือมีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมมากหรือเปลี่ยนมาใช้บรรจุภัณฑ์หรือวัสดุที่ได้มาจากกระบวนการแปรใช้ใหม่ภายในหน่วยงานหรือในกิจกรรมหรือโครงการที่รับผิดชอบ - พิจารณาจัดซื้อจัดจ้างผลิตภัณฑ์ที่ผู้ประกอบการใช้บรรจุภัณฑ์ที่มีการลดใช้วัสดุหรือวัสดุหรือมีการเพิ่มสัดส่วนการใช้วัสดุแปรใช้ใหม่ในบรรจุภัณฑ์ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด - จัดให้มีการแยกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วออกจากมูลฝอยอื่นก่อนส่งมอบให้ผู้มีอำนาจหน้าที่จัดเก็บดำเนินการ - เพิ่มความตระหนักรู้ของสาธารณะและภาคเอกชนต่อการลดการใช้บรรจุภัณฑ์ การจัดเก็บบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วแบบแยกประเภทผ่านกิจกรรมทางการศึกษาและกิจกรรมสาธารณะและพยายามสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติจริง - ดำเนินการอื่น ๆ เพื่อเป็นต้นแบบของการส่งเสริมให้เกิดการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน

๖.๒ มีมาตรการป้องกัน แก๊ซ คัมครอง หรือเยียวยาให้แก่ผู้ได้รับผลกระทบตาม ๖.๑ อย่างไร

เนื่องจากการให้ผู้ผลิตและผู้นำเข้ามาร่วมรับผิดชอบตามหลัก EPR เป็นเรื่องใหม่ในสังคมไทย ดังนั้นในช่วงแรกจึงจำเป็นต้องให้มีการขึ้นทะเบียนและรายงานข้อมูล โดยภาครัฐสนับสนุนการจัดทำฐานข้อมูลและยกเว้นค่าธรรมเนียมการขึ้นทะเบียนที่อาจจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการรายเล็กและรายย่อย และกฎหมายฉบับนี้จึงกำหนดให้มีการจัดตั้งองค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนร่วมกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยหรือหอการค้าที่เป็นตัวแทนของอุตสาหกรรมที่ได้รับผลกระทบขึ้นมาเป็น PRO ช่วยเหลือผู้ผลิตและผู้นำเข้าในการทำหน้าที่ตามกฎหมาย พร้อมทั้งเปิดกว้างให้สามารถมีการรวบรวมจัดตั้ง PRO ขึ้นมาเพิ่มความน่าเป็น เช่น ตัวอย่างในประเทศแอฟริกาใต้ที่มีการรวมกลุ่มจัดการตามประเภทวัสดุ ทั้งนี้ หากผู้ผลิตหรือผู้นำเข้ารายใดต้องการดำเนินการด้วยตัวเองก็สามารถจัดทำแผนจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนของตนได้ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้จัดจำหน่ายที่มีหน้าที่ส่งเสริมให้เกิดการเก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วแยกจากมูลฝอยอื่น ได้มีข้อกำหนดให้องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนสนับสนุนการดำเนินการและรับผิดชอบในการขนส่งบรรจุภัณฑ์ที่เก็บรวบรวมได้ไปยังผู้รับบำบัดและกำจัดที่ได้รับอนุญาตและปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรงงานและกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการพลังงานต่อไป

๖.๓ กฎหมายนี้จะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ สังคม หรือประชาชนอย่างไร

กฎหมายนี้จะช่วยกำหนดแนวทางให้การออกแบบ ผลิตและใช้บรรจุภัณฑ์เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ช่วยให้กรมควบคุมมลพิษมีมาตรการบังคับใช้ให้เป็นไปตามนโยบาย และช่วยระดมทรัพยากรจากอุตสาหกรรมและผู้ใช้งานบรรจุภัณฑ์ที่ได้รับประโยชน์จากการใช้บรรจุภัณฑ์มาใช้ในการจัดให้มีระบบคัดแยกและเก็บรวบรวมบรรจุภัณฑ์ใช้แล้วมาแปรใช้ใหม่เพื่อส่งเสริมระบบเศรษฐกิจหมุนเวียนและลดโอกาสที่บรรจุภัณฑ์เหล่านี้จะรั่วไหลไปปนเปื้อนระบบนิเวศทางบกและทางทะเล ช่วยรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สำคัญของประเทศไทย

๗. ความพร้อมและต้นทุนของรัฐในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย

๗.๑ หน่วยงานผู้รับผิดชอบ

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๗.๒ มีแนวทางและระยะเวลาเตรียมการในการปฏิบัติตามหรือบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

กฎหมายนี้มีการกำหนดระยะเวลาในการเตรียมความพร้อมของกลไกต่าง ๆ เพื่อให้สามารถบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายได้ ดังนี้

- มาตรา ๒ ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนด ๑๘๐ วันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
- มาตรา ๔๙ การจัดทำแผนส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามมาตรา ๑๔ ครั้งแรกจะต้องมีการกำหนดให้มีบรรจุภัณฑ์ที่ต้องได้รับการจัดการอย่างยั่งยืนอย่างน้อย ๕ ประเภท ได้แก่ แก้ว โลหะ กระดาษ พลาสติก และวัสดุประกอบ
- มาตรา ๕๐ ให้ดำเนินการจัดตั้งองค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนภายในสองร้อยสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ และให้องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตามวรรคหนึ่งจัดทำแผนจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนภายในสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

๗.๓ มีแนวทางและระยะเวลาในการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามและการบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายอย่างไร

ในขั้นตอนการร่างกฎหมายมีการจัดเวทีรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎหมาย รวมทั้งสิ้น ๗ ครั้ง ในพื้นที่ ๔ ภูมิภาค ในช่วงเดือนเมษายน-กรกฎาคม ๒๕๖๖ หลังจากนั้นเมื่อผ่านเป็นกฎหมายจะมีกลไกและแนวทางการสร้างความเข้าใจให้แก่ประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไว้หลายประการ ดังนี้

- นโยบายและแผนส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนห้าปี ต้องมีกระบวนการเผยแพร่ความรู้ให้ผู้ประกอบการและประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน
- กรมควบคุมมลพิษจัดให้มีระบบข้อมูลสารสนเทศในการขึ้นทะเบียน เผยแพร่ข้อมูล และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ
- องค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนและผู้ประกอบการที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนมีการสื่อสารและให้ข้อมูลต่อผู้บริโภคหรือประชาชน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการคัดแยกประเภทบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว การส่งคืนบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วกลับมาจัดการอย่างยั่งยืน
- หน่วยงานของรัฐมีหน้าที่เพิ่มความตระหนักรู้ของสาธารณะและภาคเอกชนต่อการลดการใช้บรรจุภัณฑ์ การจัดเก็บบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้วแบบแยกประเภทผ่านกิจกรรมทางการศึกษาและกิจกรรมสาธารณะและพยายามสร้างความร่วมมือในการปฏิบัติจริง

๗.๔ ต้นทุนหรือค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะต้องใช้ในการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะเวลา ๓ ปีแรก

กรมควบคุมมลพิษ มีค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมายในระยะเวลา ๓ ปีแรก เป็นจำนวนทั้งสิ้น ๕๔,๐๐๐๐,๐๐๐ บาท ประกอบด้วย

การจัดทำฐานข้อมูลและขึ้นทะเบียนองค์กรที่รับผิดชอบการจัดการ บรรจุกฎหมายอย่างยั่งยืนและผู้ประกอบการ	๕๐,๐๐๐,๐๐๐ บาท
การจัดทำนโยบายและแผนส่งเสริมการจัดการบรรจุกฎหมายอย่างยั่งยืนห้าปี	๑,๐๐๐,๐๐๐ บาท
การจัดประชุมคณะกรรมการนโยบายฯ จำนวน ๒ ครั้งต่อปี	๓๐๐,๐๐๐ บาท
การจัดประชุมคณะกรรมการบริหารจัดการฯ จำนวน ๒ ครั้งต่อปี	๓๐๐,๐๐๐ บาท
การพิจารณาแผนจัดการบรรจุกฎหมายอย่างยั่งยืน	๔๐๐,๐๐๐ บาท
การสุ่มตรวจการดำเนินการของผู้ประกอบการและองค์กรฯ	๒,๐๐๐,๐๐๐ บาท

๘. ผลกระทบโดยรวมที่อาจเกิดขึ้นจากกฎหมาย

๘.๑ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

เชิงบวก

๑) ลดค่าใช้จ่ายในการจัดการขยะของ อปท. ในการเก็บรวบรวม และกำจัดขยะ โดยบรรจุกฎหมายใช้แล้วมีสัดส่วนร้อยละ ๑๐-๑๕ ของปริมาณขยะมูลฝอยทั้งหมด

๒) เพิ่มปริมาณวัสดุที่แปรใหม่ในประเทศจากการคัดแยกและเก็บรวบรวมบรรจุกฎหมายใช้แล้ว ตลอดจนการออกแบบบรรจุกฎหมายให้จัดการได้ง่าย ลดต้นทุนการผลิต

๓) สร้างงานสร้างอาชีพที่เกี่ยวกับการเก็บรวบรวมและแปรใช้ใหม่และสนับสนุนให้มีการปรับปรุงด้านความปลอดภัยในการทำงาน

๔) ในระยะยาวผู้ประกอบการมีความพร้อมทั้งกับกติกาการค้าของตลาดโลกที่ให้ความสนใจกับความยั่งยืนของผลิตภัณฑ์และบรรจุกฎหมายมากขึ้น ทำให้มีความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น

เชิงลบ

๑) ผู้ประกอบการมีต้นทุนการดำเนินการเพิ่มขึ้น อันอาจสินค้าปรับราคาสูงขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาในต่างประเทศพบว่าในกรณีที่ค่าธรรมเนียมการจัดการของระบบ EPR ไม่ได้แสดงแยกต่างหากจากราคา (Visible Fee) ผู้ประกอบการจะไม่สามารถผลักภาระต้นทุนไปยังผู้บริโภคได้ทั้งหมด

๘.๒ ผลกระทบต่อสังคม

เชิงบวก

๑) หน่วยงานภาครัฐเป็นตัวอย่งที่ดีในการใช้บรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยวและของประเทศไทยดีขึ้น

๒) ประชาชนมีวินัยในการคัดแยกขยะ เนื่องจากทุกจังหวัดจะมีระบบรองรับการคัดแยกบรรจุภัณฑ์ที่ใช้แล้ว ออกจากมูลฝอยทั่วไป ซึ่งสามารถต่อยอดไปยังการคัดแยกขยะประเภทอื่น ๆ ได้ เช่น เศษอาหาร ขยะอันตราย เป็นต้น

เชิงลบ

ไม่มี

๘.๓ ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมหรือสุขภาพ

เชิงบวก

๑) ปริมาณขยะที่รั่วไหลไปสู่ระบบนิเวศทางบกและทางทะเลลดลง ลดการปนเปื้อนของมลพิษพลาสติกในห่วงโซ่อาหาร

๒) สนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร ลดการใช้วัสดุใหม่ (Virgin Materials) และช่วยลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากกระบวนการผลิตใหม่

เชิงลบ

ไม่มี

๘.๔ ผลกระทบอื่นที่สำคัญ

ไม่มี

ส่วนที่ ๒

เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต ระบบคณะกรรมการ

การกำหนดโทษอาญา และการให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจ

๙. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบอนุญาต

กฎหมายฉบับนี้มีความจำเป็นต้องใช้ระบบอนุญาตสำหรับการพิจารณาแผนจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนของอุตสาหกรรม เนื่องจากเนื้อหาของแผนดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายตามแผนส่งเสริมการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืน ๕ ปี และมีผลต่อต้นทุนขององค์กรที่รับผิดชอบการจัดการบรรจุภัณฑ์ที่จะเป็นฐานในการคิดค่าบริการกับสมาชิก เช่นเดียวกันกับแผนจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนของผู้ประกอบการในกรณีที่ผู้ประกอบการต้องการจะแยกออกมาจัดการเองซึ่งต้องมีการพิจารณาไม่ให้เกิดความได้เปรียบหรือเสียเปรียบกับผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ที่อยู่ในระบบการจัดการรวม ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดกรอบระยะเวลาที่อธิบดีจะใช้ในการพิจารณาอนุญาต การปรับปรุงแก้ไข และช่องทางการอุทธรณ์แล้ว

๑๐. เหตุผลความจำเป็นในการใช้ระบบคณะกรรมการ

กฎหมายฉบับนี้มีความจำเป็นต้องใช้ระบบคณะกรรมการ ๒ ชุด เนื่องจากการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนตลอดวัฏจักรชีวิตเกี่ยวข้องกับภารกิจของหลายหน่วยงาน โดยคณะกรรมการประกอบด้วย คณะกรรมการนโยบายการจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนที่ได้เล็งการให้นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน แต่ให้มีรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ พร้อมกับรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถพิจารณาประเด็นระดับนโยบาย และคณะกรรมการบริหารจัดการบรรจุภัณฑ์อย่างยั่งยืนที่มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประธานคณะกรรมการ และปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นรองประธานคณะกรรมการ โดยมีจำนวนกรรมการประจำตำแหน่ง ตัวแทนองค์กร และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแต่เพียงที่จำเป็น

๑๑. เหตุผลความจำเป็นในการกำหนดโทษอาญา

กฎหมายฉบับนี้มีการกำหนดโทษอาญาในเรื่องการห้ามการผลิตหรือนำเข้าบรรจุภัณฑ์แบบใช้ครั้งเดียวที่ก่อให้เกิดการรั่วไหลสู่ธรรมชาติ หรือการห้ามใช้หรือจำกัดการใช้บรรจุภัณฑ์บางประเภทหรือบางชนิดในบางพื้นที่เพื่อป้องกันการรั่วไหลสู่ธรรมชาติ โดยให้คำนึงถึงพันธกรณีระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี เห็นชอบเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๖ เรื่อง นโยบายกำกับกรนำเข้าเศษพลาสติก ตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ เพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและราคาเศษพลาสติกในประเทศ

และเพื่อมิให้ประเทศไทยเป็นที่รองรับเศษขยะจากประเทศอื่น ตั้งแต่ปี ๒๕๖๘ เป็นต้นไป โดยร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ส่วนใหญ่กำหนดโทษในลักษณะของการปรับเป็นพินัยตามกฎหมายว่าด้วยการปรับเป็นพินัย เป็นบทลงโทษสำหรับผู้ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในบทเฉพาะกาลกำหนดเพิ่มเติมให้ในระยะเวลา ๒ ปีแรก หากมีการฝ่าฝืนหรือกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ยกเว้นโทษ

๑๒. เหตุผลจำเป็นในการกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง หรือดำเนินกิจการทางปกครอง

เนื่องจาก มีการดำเนินบางประการที่จำเป็นต้องอาศัยดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายเพื่อให้ การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย อย่างไรก็ตามแม้จะมีการกำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายใช้ดุลพินิจในการออกคำสั่งทางปกครอง ร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดกลไกหรือกรอบการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายไว้ โดยกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้กำหนดด้วยการตราเป็นกฎหมายลำดับรอง